

Yargı Hizmetlerinin Hızlandırılması Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/1012)

Not: Tasarı Başkanlıkça; tali olarak Milli Savunma ile Plan ve Bütçe komisyonlarına, esas olarak da Adalet Komisyonuna havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-317/971

16/3/2011

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 14/3/2011 tarihinde kararlaştırılan "Yargı Hizmetlerinin Hızlandırılması Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Anayasanın 141 inci maddesinin son fıkrasında "Davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması, yargının görevidir." hükmüne yer verilmiş, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşmenin 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında da herkesin, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının "makul süre içinde" görülmesini isteme hakkına sahip olduğu belirtilmiştir.

Bu Tasarı, devlet hizmetlerinin ve adaletin hızlandırılmasını, süratli, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini sağlamak, mahkemelerin iş yükünü azaltmak ve yargılama faaliyetinde zaman ve emek kaybını önlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Tasarıyla, Cumhuriyet başsavcılıkları ve mahkemelerin görev alanında bulunan bir kısım suçlar, kabahate dönüştürülerek yargı dışındaki bazı kurumların görev alanına dâhil edilmekte ve idarî yaptırıma dönüştürülen bu gibi eylemlerin ceza miktarları da günümüz ekonomik koşullarına uygun bir hale getirilmektedir. Bu kapsamda ilk kez işlenmek şartıyla bakaya ve yoklama kaçağı suçları, Pasaport Kanununda düzenlenen bazı suçlar ve Orman Kanununun 91 inci maddesinin beşinci fıkrasında yer alan suçlar kabahate dönüştürülmekte ve idarî para cezası yaptırımına bağlanmaktadır.

Ayrıca, İcra ve İflas Kanununda yer alan disiplin ve tazyik hapislerine konu alacaklar için bir alt sınır öngörülmekte ve bu konuda icra mahkemelerince verilen kararlara karşı itiraz usulüne ilişkin hükümler getirilmektedir.

Tasarıyla mahkeme harçları yeniden düzenlenmekte ve özellikle ceza yargılaması kanun yoluna müracaatlarında harç alınması esası kabul edilerek yargılamayı uzatma amacına yönelik kanun yolu başvurularının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

İlgili kanunlarda değişiklik yapılarak, mirasçılık belgesi verilmesi ile terk eden eşin ortak konuta davet edilmesi işlemlerinin mahkemelerin yanında noterler tarafından da yerine getirilebilmesine imkân sağlanmaktadır.

Cumhuriyet savcılıkları arasında yetkisizlik kararı verilmek suretiyle soruşturma evrakının sürüncemede kalmasının ve gereksiz şekilde yargılama sürecinin uzamasının önlenmesine yönelik olarak Ceza Muhakemesi Kanununda değişiklik yapılmaktadır. Yine, kovuşturmayla yer olmadığına dair kararlara karşı yapılan itirazları ağır ceza mahkemesi başkanı yerine heyetin karara bağlaması öngörülmektedir.

Tasarıyla doğrudan verilen adli para cezasına mahkûmiyet hükümlerine karşı kanun yolu müracaatlarında parasal bir sınır getirilmekte ve böylece bölge adliye mahkemeleriyle Yargıtayın iş yükünün azaltılması hedeflenmektedir.

Kabahatler Kanununda yapılan değişiklikle idarî yaptırım kararına karşı yapılan başvuru hakkında sulh ceza mahkemesince verilen son karara karşı yapılan itirazın Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine paralel bir şekilde yapılması ve böylece ağır ceza mahkemesinin iş yükünün azaltılması amaçlanmaktadır.

Öte yandan yüksek mahkemelerin ve bölge adliye mahkemelerinin kanun yolu incelemelerinde ilgili hâkim ve savcıya verdikleri notun, o hâkim ve savcının terfisinde şart unsurlardan biri olarak ele alınması uygulamasından vazgeçilerek gereksiz temyizlerin önüne geçilmesi öngörülmektedir.

Cumhuriyet savcılarının geçici süreli olarak asliye ceza mahkemelerinde yapılan duruşmalarda bulunmamasına ilişkin düzenleme yapılmakta buna paralel olarak asliye hukuk mahkemelerinde görülen özellikle nüfus kayıtlarının düzeltilmesine ilişkin davaların duruşmalarında da bulunmalarına ilişkin zorunluluktan vazgeçilmektedir. Böylece Cumhuriyet savcılarının soruşturmaları daha etkin ve süratli bir şekilde yürütebilmelerine imkân sağlanmaktadır.

Hükümlülerin ve tutukluların yakınlarının cenazelerine daha kolaylıkla katılarak insani vazifelerini yerine getirmelerini temin etmek amacıyla 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda değişiklik yapılmaktadır.

Tasarıyla idarî yargıda yüksek mahkeme olan Danıştayın iş yükünün hafifletilmesi amacıyla Danıştay Kanununda ve İdarî Yargılama Usulü Kanununda değişiklik yapılmaktadır.

Yargının hızlandırılması ve iş yükünün azaltılması amacıyla, bölge adliye mahkemelerinde ve Yargıtayda tebliğname düzenlenmesi uygulamasından geçici olarak vazgeçilmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Maddeyle, 1111 sayılı Askerlik Kanununun 47 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Değişiklikle, yükümlünün kendisinin, herhangi bir resmî sağlık kurumu raporuyla belgelendirilmiş istirahat gerektiren hastalığı yine ayrıca ana, baba, eş, kardeş veya çocuğunun resmî sağlık kurumu heyet raporuyla belgelendirilmiş hayati tehlike içinde olduklarını gösteren hastalığı, sevkten önceki veya sonraki onbeş gün içinde ikinci derece dâhil kan veya kayın hısımlarından birinin ölümü, sevkten önceki veya sonraki onbeş gün içinde kendisi veya ikinci derece dâhil kan veya kayın hısımlarından birinin evlenmesi, sevkten önceki veya sonraki iki ay içinde çocuğunun doğması nedenleri mazeret olarak öngörülmüş ve mevcut düzenlemeye nazaran mazeret kapsamı genişletilmiştir. Söz konusu mazereti olanlar hakkında bakaya işlemi yapılmayacaktır. Böylece bu türden dosyaların adliyelere gelişinde azalma sağlanacaktır.

Madde 2- Maddeyle, 1111 sayılı Askerlik Kanununun 86 ncı maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Değişiklikle, yükümlünün yoklamasını yapacağı süre, birlikte son yoklamaya tabi oldukları doğumların yurt genelindeki normal sevk yılı içindeki son celp ve sevk döneminin bitimine kadar uzatılmaktadır. Ancak bu aşamada yükümlünün kendisine tanınan bu imkânı kötüye kullanmasını engellemek amacıyla idarî para cezası öngörülmektedir. Ayrıca 1111 sayılı Kanunun 47 nci maddesinde düzenlenen mazeretler bu maddenin uygulanması bakımından da geçerli olacaktır. Buna rağmen zamanında yoklamasını yaptırmayan yükümlüler hakkında Askerlik Kanununun 89 uncu maddesinde öngörülen idarî para cezaları uygulanacaktır.

Madde 3- Maddeyle, 1111 sayılı Askerlik Kanununun 89 uncu maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Değişiklikle, 1632 sayılı Askeri Ceza Kanununun 63 üncü maddesinde yer alan bakaya suçu, ilk kez bakaya kalan yükümlüler yönünden kabahate dönüştürülmekte ve idarî para cezası yaptırımına bağlanmaktadır. İdarî yaptırım kararının, yükümlünün nüfusa kayıtlı olduğu yer il ya da ilçe idare kurullarınca verilmesi öngörülmektedir. Verilen idarî para cezalarına karşı 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulabilecektir.

Bununla birlikte verilen idarî para cezası kesinleştikten sonra maddenin dördüncü fıkrasında sayılan eylemlerden herhangi birini yeniden işleyenler ile bu eylemleri seferberlik ve savaş halinde işleyenler hakkında, Askeri Ceza Kanununun 63 üncü maddesi uygulanacaktır.

Madde 4- Maddeyle, 1632 sayılı Askeri Ceza Kanununun 63 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Değişiklikle, barış zamanında 1111 sayılı Askerlik Kanununun 89 uncu maddesi gereğince haklarında daha önce idarî para cezası verilen saklı, yoklama kaçağı veya bakayaların, bu cezaları kesinleştikten sonra kabul edilecek bir özrü olmadan maddede yer alan eylemleri işleyenler hakkında hapis cezası öngörülmektedir.

Madde 5- Maddeyle İcra ve İflas Kanununun 353 üncü maddesinin birinci fıkrası değiştirilerek, disiplin ve tazyik hapsine ilişkin kararlara karşı yapılacak itirazlara bakacak mahkeme belirlenmektedir. Bu düzenleme ile kararı veren mahkeme tarafından, yapılan itirazın yerinde görülmesi durumunda kararın düzeltilmesi, yerinde görülmemesi durumunda ise dosyanın üç gün içinde itirazı incelemeye yetkili ve görevli mahkemeye gönderilmesi hükmüne bağlanmaktadır. Öte yandan uygulamada ağır ceza mahkemeleri yerine, itiraz merci olarak icra mahkemeleri veya asliye ceza mahkemeleri öngörülmektedir. Böylece itirazların öncelikle bu konuda uzman olan icra mahkemelerince incelenmesine imkân tanınmaktadır. Yine bu düzenlemeyle çok yoğun bir iş yükü altında çalışan ağır ceza mahkemelerinin asıl işlerine daha fazla zaman ayırabilmeleri mümkün hale gelecektir.

Madde 6- Maddeyle İcra ve İflas Kanununun 354 üncü maddesinin başlığı “Davanın ve cezanın düşmesi ile ceza verilemeyecek haller” şeklinde değiştirilmekte ve maddeye eklenen fıkrayla nafaka borçları hariç olmak üzere belli bir miktarın altındaki borçlar bakımından disiplin ve tazyik hapsinin uygulanmayacağı kabul edilmektedir.

Madde 7- Maddeyle 5682 sayılı Pasaport Kanununun cezai hükümlerinden olan 33 üncü maddesi değiştirilmekte ve mevcut düzenlemede iki fıkra olarak yer alan eylemler tek fıkrada değerlendirilmektedir. Mevcut düzenlemenin birinci fıkrasında yer alan Türkiye Cumhuriyeti sınırlarını pasaportsuz veya pasaport yerine kaim olacak bir vesikayı hamil olmaksızın terkeden veya buna teşebbüs eden kimseler hakkında öngörülen ve 5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun gereğince idarî para cezasına dönüşen para cezalarının miktarı artırılmaktadır.

Mevcut düzenlemenin ikinci fıkrasında, birinci fıkrada yer alan eylemlerin özel maksatlarla işlenmesi söz konusu olup bu eylemlerin cezası ilk fıkraya göre daha ağırdır. Ancak her iki fıkrada yer alan eylemlerin temelini Türkiye Cumhuriyeti sınırlarını pasaportsuz veya pasaport yerine kaim olacak bir vesikayı hamil olmaksızın terk etmek veya buna teşebbüs etmek oluşturduğundan, söz konusu eylemler tek fıkra altında toplanmaktadır. Mevcut düzenlemenin ikinci fıkrasında yer alan özel maksatlarla bu eylemlerin işlenmesi durumunda cezanın alt sınırından uzaklaşabilecektir.

Madde 8- Maddeyle Pasaport Kanununun 34 üncü maddesi değiştirilmektedir. Türkiye Cumhuriyeti sınırlarından her nasılsa pasaportsuz olarak girebilmiş olan vatandaşlar ve yabancılar hakkında öngörülen ve maddede yer alan adli para cezaları ile para cezasına çevrilebilen hürriyeti bağlayıcı cezalar, idarî mahiyette para cezasına dönüştürülmekte ve ceza miktarları da günümüzün ekonomik koşullarına uygun bir duruma getirilmektedir. Mevcut düzenlemenin ikinci fıkrasında yer alan bu gibilerden yabancı olanların sınır dışı edileceğine ilişkin hüküm ise korunmaktadır.

Madde 9- Maddeyle Pasaport Kanununun 35 inci maddesi yeniden düzenlenmektedir. Maddede usulüne uygun pasaport veya vesika taşıyıcılar bile Bakanlar Kurulunca tayin olunan mahallerden başka yerlerden Türkiye’ye girmek veya Türkiye’den çıkmak eylemleri cezalandırılmaktadır. Mevcut düzenlemede yer alan hafif hapis ve hafif para cezaları, 5252 sayılı Kanunla idarî para cezasına dönüşmüş bulunmakta olup, düzenlemeyle ceza miktarları günümüzün ekonomik koşullarına uygun bir duruma getirilmektedir.

Madde 10- Maddeyle Pasaport Kanununun 38 inci maddesi değiştirilmektedir. Adaletin hızlandırılmasını, süratli, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini sağlamak, mahkemelerin iş yükünü azaltmak ve görevlilerin zaman ve emek kaybını önlemek amacıyla hazırlanan Tasarının bu maddesiyle, Pasaport Kanunu hükümlerine göre idarî para cezasına karar verecek merciler düzenlenmektedir. Buna göre yukarıda Pasaport Kanununun değiştirilen hükümlerinde getirilen idarî para cezaları, ilgili kolluk birimi amiri tarafından verilecektir.

Madde 11- Maddeyle 6831 sayılı Orman Kanununun 91 inci maddesinin beşinci fıkrasında öngörülen suç kabahate çevrilmektedir. Orman Kanununun 14 üncü maddesinin (A) ve (B) bentleriyle yasak edilen ve 91 inci maddenin birinci fıkrasında sayılmayan fiilleri işleyenler için öngörülen adli para cezaları ile para cezasına çevrilebilen hürriyeti bağlayıcı cezalar, idarî mahiyette para cezasına dönüştürülmekte ve ceza miktarları da günümüzün ekonomik koşullarına uygun bir duruma getirilmektedir. Bu eylemin Orman Kanununun 3 üncü maddesi gereğince orman rejimi altına alınan

yerlerde veya 23 üncü, 24 üncü ve 25 inci maddeleri gereğince muhafaza ormanı veya milli park olarak ayrılmış ormanlarda işlenmesi halinde verilecek cezada alt sınır yüksek tutulmaktadır. Öte yandan, Kabahatler Kanununun genel bakış açısı ve sistematığıyla uyumlu olarak fiilin konusunu oluşturan veya işlenmesi suretiyle elde edilen eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine de karar verileceği hüküm altına alınmaktadır.

Madde 12- Maddeyle 492 sayılı Harçlar Kanununun 13 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Tasarının çerçeve 13 üncü maddesiyle, özellikle ceza mahkemelerinin kararlarına karşı kanun yolu müracaatlarında harç getirildiğinden, maddeyle Cumhuriyet savcılarının bu tür müracaatlarında harç alınmamasına ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Madde 13- Maddeyle, mahkeme harçları yeniden düzenlenmekte ve ceza mahkemesi kararlarına karşı yapılacak kanun yolu başvurularından da harç alınması kabul edilmektedir. Başta Yargıtay olmak üzere yargı mercilerine yapılacak itiraz, istinaf ve temyiz yolu başvurularında harç alınması ile yargılamayı uzatmaya yönelik olarak yapılan başvuruların önlenmesi ve bu suretle yargı mercilerindeki iş yükünün azaltılması amaçlanmaktadır.

Yine Noterlik Kanununda ve Türk Medeni Kanununda, Tasarıyla yapılan değişiklik sonucu mirasçılık belgesi verilmesi yetkisi mahkemeler yanında noterlere de verildiğinden maddeyle bu işlemde harç alınması amaçlanmaktadır.

Madde 14- Maddeyle 1512 sayılı Noterlik Kanununa 71/A, 71/B ve 71/C maddeleri eklenmektedir. Maddeyle bazı çekişmesiz yargı işlerinin mahkemelerin yanı sıra, noterler tarafından da yapılabileceği kabul edilmektedir. Bu düzenleme 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununda getirilen yapıya da uygundur.

Maddeyle, noterlerin bu işlemleri yaparken uymaları gereken usul kuralları, noter ücretinin belirlenme şekli ve mirasçılık belgesi verilmesi işlemiyle ilgili itiraz kurumu düzenlenmektedir. Noterlerin düzenledikleri mirasçılık belgeleri hakkında yetki bakımından herhangi bir kısıtlamaya tabi olmaksızın Türkiye'nin herhangi bir yerindeki sulh hukuk mahkemesine itiraz edilebileceği öngörülerek en kolay ve en az masrafla itirazda bulunulabilmesi imkânı sağlanmaktadır. Ayrıca hem noter tarafından düzenlenen mirasçılık belgesinde mirasçı olarak yer alan kişilerin hem bu belgede mirasçı olarak yer alması gerektiği hâlde çeşitli sebeplerle mirasçı olarak gösterilmediğini iddia eden kişilerin hem de bu belgeyi esas alarak işlem yapacak kurumların itiraz hakkı bulunmaktadır.

Mirasçılık belgesi verilmesi ve terk eden eşin ortak konuta davet edilmesine ilişkin genel hükümler 4721 sayılı Türk Medeni Kanununda ayrıntılı olarak düzenlendiğinden, maddede anılan hususlara yer verilmemiştir.

Madde 15- 2575 sayılı Danıştay Kanununun 24 üncü maddesinde düzenleme yapılmaktadır. 24 üncü maddede Danıştayın ilk derece mahkemesi olarak göreceği davalar düzenlenmektedir. 24 üncü madde uyarınca doğrudan Danıştaya açılan davalar öncelikle konularına göre idarî veya vergi dava dairelerinde tekemmül ettirildikten sonra karara bağlanmakta ve bu kararlara karşı temyiz başvuruları, aynı Kanunun 38 inci maddesine göre, İdarî ve Vergi Dava Daireleri Kurullarınca incelenip sonuçlandırılmaktadır.

24 üncü maddenin (1) numaralı fıkrasının (c) bendine göre, bakanlıklar, tüm kamu kuruluşları ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarınca çıkarılan ve ülke çapında uygulanacak düzenleyici işlemler yanında bakanlıklarca yapılan ancak, ülke çapında uygulanma niteliği bulunmayan ve düzenleyici işlem kapsamında nitelendirilen bazı işlemler de ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görülmektedir. Bakanlıklarca yapılan imar planlarına ilişkin davalar bunlara örnek olarak gösterilebilir.

Danıştay meslek mensubu veya hâkimi eliyle keşif ve bilirkişi incelemesi yapılmasını gerektiren bu tip uyumsuzluklar, iş yükünün artmasında etkili olmakta ve ayrıca, daire heyetinin oluşumu ve çalışma düzeni bakımından da olumsuzluklara yol açmaktadır.

Bu amaçla, düzenleme ile ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görülen davalardan bakanlıkların tüm düzenleyici işlemleri yerine; sadece, ülke çapında uygulanacak düzenleyici işlemlerine karşı açılacak davaların Danıştayda görülmesi; bakanlıkların bu nitelikte olmayan düzenleyici işlemlerine karşı açılacak davaların ise, idare ve vergi mahkemelerine bırakılmasını sağlayacak şekilde değişiklik yapılması öngörülmektedir.

Buna karşılık, ülke çapında uygulanacak düzenleyici işlemlerin önemi, bu düzenleyici işlemlere dayalı olarak tesis edilen bireysel işlemlere karşı açılacak davaların ülke geneline yaygınlığı, düzenleyici işlem ile bireysel işlemin birlikte dava konusu edilmesi durumunda görev ve yetki konusunda sorun yaşanacak olması ve içtihat birliğinin sağlanması gibi nedenlerle bu tip uyumsuzlukların Danıştayda görülmesine devam edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Öte yandan, idarî işlemlerin kamu adına irade açıklama yetkisine sahip, organ veya makamlar tarafından tesis edilecek olması nedeniyle, kamu kurum veya kuruluşlarını, ayrıca saymaya gerek bulunmadığından; bent, bu durumu karşılayacak şekilde yeniden düzenlenmektedir.

Madde 16- Maddeyle, Danıştay Kanununun 52 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a), (b) ve (c) bentleri uyarınca, Danıştay Başkanlık Kurulu tarafından verilen kararlara karşı yedi gün içinde, üye tamsayısının en az üçte biri tarafından yazılı olarak itiraz edilebilmesi imkânı getirilmektedir.

Danıştay Başkanlık Kurulu yargısal görevlerinin yanında idarî nitelikli görevleri de bulunan bir kuruldur. Kurulun idarî nitelikli kararlarına karşı üyelerin üçte biri tarafından yazıyla Genel Kurula itiraz etme hakkının tanınması, daha geniş tabanlı karar almayı kolaylaştıracağı gibi, Başkanlık Kurulunun Danıştay dairelerini ve Danıştay üyelerini ilgilendiren idarî nitelikli kararlarının Genel Kurul tarafından da denetlenmesine imkân sağlamaktadır.

Madde 17- Maddeyle, 6110 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla daire ve üye sayısı daha da artırılan Danıştayın, görevlerini yerine getirirken gelişen teknolojiyen tam manasıyla faydalanabilmesi için bir Bilgi İşlem Merkezi Müdürlüğü'nün kurulması zorunluluğu karşılanmaktadır. Düzenlemede Bilgi İşlem Merkezi Müdürlüğünde görev alacak unvanlar ve bu müdürlüğün görevleri ayrıntılı olarak yer almaktadır.

Madde 18- Maddeyle, Danıştay Kanununun 24 üncü maddesinde yapılan değişiklik sonrası durum ele alınmakta ve Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda açılmış bulunan davaların, tabii hâkim ilkesinin bir gereği olarak Danıştayda sonuçlandırılacağı geçici maddeyle düzenlenmektedir.

Madde 19- Maddeyle 2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanununun 45 inci maddesinin (1) numaralı fıkrası değiştirilmektedir. Bu madde, bölge idare mahkemelerinde itiraza konu edilebilecek ilk derece mahkemesi kararlarını düzenlemektedir. Maddenin ilk şeklinde, itiraza konu kararlar, yalnızca, idare ve vergi mahkemelerinin tek hâkim tarafından verilen kararlarıyla sınırlı idi. Bu kararların sayısı, 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun 7 nci maddesindeki parasal sınıra bağlı olarak değişkenlik göstermektedir. Zamanla, mevcut düzenlemenin yetersizliği görüldüğünden, itiraza konu kararlar arasına, idare ve vergi mahkemelerinin kurul halinde verdiği kararlardan konusal tasnife göre belirlenenleri de dâhil edilmiş; ancak, 8/6/2000 tarihli ve 4577 sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle yapılan bu eklemeler de zaman içerisinde yetersiz kalmıştır.

Bu nedenle, idare ve vergi mahkemelerinin kurul halinde verdikleri anılan kararlara konu uyumsuzluklara benzer veya aynı nitelikte olan bazı uyumsuzluklar madde kapsamına alınmakta; konusu para olan idarî işlemlere karşı açılan davalarla tazminat istemlerini içeren davalarda verilen kararlar için kanun yoluna tabi olma bakımından parasal sınır getirilmektedir.

Madde 20- Maddeyle 2577 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin (I) numaralı fıkrasında yapılan değişiklikle ilgili olarak, maddeye eklenen konulara ilişkin uyumsuzluklar hakkında verilen nihai kararlardan, değişikliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce verilenler ile Danıştayın bozma kararı üzerine kararı bozulan mahkemece verilenlerin, Danıştayda temyiz edileceği geçici maddeyle hüküm altına alınmaktadır.

Madde 21- Maddeyle 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki cetvellerde değişiklik yapılmak suretiyle Yargıtay ve Danıştay Başkanlıkları merkez teşkilâtında hizmet genişlemesi ve kapasite artırımının ortaya çıkardığı kadro ihtiyacının karşılanması amacıyla kadrolar ihdas edilmektedir.

Madde 22- Maddeyle 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 21 inci ve 33 üncü maddelerinde değişiklik yapılmaktadır.

Maddeyle adli yargı ilk derece mahkemelerinden verilen nihai kararların temyizen Yargıtay tarafından, idarî yargı ilk derece mahkemelerinden verilen nihai kararların itirazen bölge idare mahkemesi ve temyizen Danıştay tarafından incelenmeleri sonucunda yüksek mahkemeler ve bölge idare mahkemeleri tarafından verilen notların ve nota bağlanan dosya sayısının hâkim ve savcılarının terfilerinde, birinci sınıfa ayrılmalarında ve birinci sınıf olmalarında şart unsur olarak kabul edilmesinden vazgeçilmekte ve bu konuda 2802 sayılı Kanunun iki maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Nihai kararların usulüne uygun olarak yüksek mahkemelerin önüne temyizen ve bölge idare mahkemesine itirazen geldiği, yüksek mahkemelerin ve bölge idare mahkemelerinin yaptıkları inceleme sonucunda kararı onadıkları ya da bozdukları, kararı veren hâkim ya da hâkimlere ve temyize getiren savcıya not verdikleri, bu notların niteliğiyle, nota bağlanan dosyaların sayısının hâkim ve savcılarının terfileri için aranan bir unsur olduğu uygulamada bilinen hususlardandır.

Yine hâkim ve savcılarının, terfi edebilmek, birinci sınıfa ayrılabilme ve birinci sınıf olabilmek için Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenen sayıda dosyayı bu şekilde itirazdan ve temyizden geçirmek zorunda olmaları sebebiyle davanın taraflarını, dosyayı itiraz ya da temyiz yoluna götürmek konusunda teşvik ettikleri ve mümkün olduğu kadar çok sayıda dosyayı itiraz ve temyizden geçirmeye gayret ettikleri de bilinen uygulamalardandır. Bu uygulama sebebiyle hem ilk derece mahkemesinin kararından memnun olan ve itiraz ya da temyize götürmek istemeyen taraflar üzerinde fiili bir baskı oluşturulmakta ve hem de özellikle yüksek mahkemelerin önlerine gelen dosya sayısında gereksiz artış olmaktadır.

Bu düzenleme, bölge adliye mahkemeleri faaliyete geçtiğinde, bölge adliye mahkemeleri için de geçerli olacaktır.

Madde 23- Maddeyle 1512 sayılı Noterlik Kanununa 71/A, 71/B ve 71/C maddelerinin eklenmesinin zorunlu sonucu olarak 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 164 üncü maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında yer alan “hâkim” ibarelerinden sonra gelmek üzere “veya noter” ibareleri, 598 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “sulh mahkemesince” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya noterlikçe” ibaresi eklenmektedir.

Ayrıca maddeyle Türk Medeni Kanununun 181 inci maddesinin ikinci fıkrası değiştirilmektedir. Türk Medeni Kanununun 181 inci maddenin ikinci fıkrası ile özellikle zina, hayata kast, pek kötü davranış, haysiyetsiz yaşam sürme sebeplerinden biriyle açılan boşanma davası devam ederken davacının ölümü halinde, bu eylemlerde bulunan kusurlu davalı eşin buna rağmen mirasçı olabilmesi konusunda haksız ve adaletsiz sonuçların doğmasının önlenmesi amacıyla kusurlu eşin mirastan faydalanmasının engellenmesine yönelik olarak getirilen, ölen davacının mirasçılarından herhangi birisinin davayı devam ettirmesi ve davalının kusurlu olduğunun sabit olması halinde, davalı eşin davacıya mirasçı olamayacağına ilişkin hükümde geçen "... davacının ..." ve "... davalının ..." sözcükleri, Anayasa Mahkemesinin 22/10/2010 tarihli Resmî Gazetede yayımlanan 21/1/2010 tarihli ve E.2008/102, K.2010/14 sayılı Kararıyla iptal edilmiş ve iptal hükmünün, kararın Resmî Gazetede yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe gireceği hüküm altına alınmıştır.

Anayasa Mahkemesinin söz konusu kararının doğuracağı hukuksal boşluğun doldurulması amacıyla bu değişiklik yapılmaktadır.

Madde 24- Maddeyle Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapılarak uygulamada ortaya çıkan sorunların çözülmesi amaçlanmaktadır. Bu değişikliğin 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 223 üncü maddesinin sekizinci fıkrasıyla birlikte ele alınması gerekmektedir.

Madde 25- Maddeyle 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 161 inci maddesine Cumhuriyet başsavcılıkları arasında meydana gelen yetki uyuşmazlıklarının çözüm merciinin belirlenmesi amacıyla fıkra eklenmektedir. Soruşturma evrakının Cumhuriyet başsavcılıkları arasında yetkisizlik kararları verilmek suretiyle sürüncemede kalmasının ve gereksiz şekilde yargılama sürecinin uzamasının önlenmesi amacıyla yetki uyuşmazlığına ilişkin kararın en yakın ağır ceza mahkemesi başkanı ya da görevlendireceği üye tarafından verilmesi hüküm altına alınmaktadır.

Madde 26- Ceza Muhakemesi Kanununun 173 üncü maddesinde, Cumhuriyet savcısının kovuşturmaya yer olmadığına dair kararına karşı yapılan itirazların ilgili ağır ceza mahkemesi başkanı yerine heyeti tarafından karara bağlanması öngörülmektedir.

Madde 27- Maddeyle 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 272 nci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi değiştirilmektedir. Hapisten çevrilen adli para cezalarına ilişkin mahkûmiyet kararlarının, hükümlü bakımından dolayı olarak hak yoksunluğu sonucunu doğurabilecek suçlara ilişkin olması durumunda, sanıkların bu kararları temyiz edememesi, hakkaniyete aykırı bir takım sonuçlar doğurmaktadır. Nitekim, Anayasa Mahkemesi, 23/7/2009 tarihli ve E. 2006/65 ve K. 2009/114 sayılı Kararıyla, mülga 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 305 inci maddesinin (1) numaralı bendini, Anayasaya aykırı bularak iptal etmiştir. İptal kararıyla oluşan boşluğun Mahkeme kararının gerekçesi doğrultusunda düzenlenmesi zorunluluğu karşısında maddede değişiklik yapılmaktadır .

Madde ile hapisten çevrilen adli para cezalarına ilişkin mahkûmiyet kararlarında, sanıkların bu kararları temyiz edememesi sebebiyle ortaya çıkacak hakkaniyete aykırı sonucun giderilmesi yanında, üçbin Türk Lirası dahil doğrudan verilen adli para cezasına mahkûmiyet hükümlerine karşı, istinaf ve temyiz yoluna gidilerek her kararın yeniden ele alınarak incelenip, bölge adliye mahkemelerinin ve Yargıtayın iş yükünün gereksiz yere artırılmasının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 28- Maddeyle 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun 94 üncü maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır. Bu maddede hükümlülerin faydalanabileceği mazeret izinleri düzenlenmektedir.

94 üncü maddenin ikinci fıkrasında, tehlikeli hükümlüler hariç olmak üzere, hükümlünün, infaz kurumunun bulunduğu yerde olmak ve dış güvenlik görevlisinin refakatinde bulunmak şartıyla, talebi ve Cumhuriyet başsavcısının onayı ile ana, baba, eş, kardeş ve çocuklarının cenazesine katılmasına izin verilebileceği belirtilmektedir.

Hükümlülerin cezaları, suç yeri, sağlık ve disiplin gibi farklı nedenlerden dolayı her zaman yakınlarının bulunduğu yerde infaz edilmemektedir. Hükümlü, belirtilen yakınlarıyla aynı yerde olursa söz konusu mazeret izninden faydalanabilmekte, farklı yerlerde olursa faydalanamamaktadır.

Düzenlemeyle, maddede yer alan mazeret izninin kullanılabilmesi şartlarından “infaz kurumunun bulunduğu yerde olmak” koşulu kaldırılmak suretiyle, bu eşitsizliğin giderilmesi amaçlanmaktadır.

Diğer yandan, hükümlüyle yakınlarının farklı yerlerde olması ihtimaline binaen yol hariç iki güne kadar izin verilebilmesi imkânı da getirilmektedir.

Madde 29- Maddeyle 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun 116 ncı maddesine fıkra eklenmektedir. Bu maddede tutukluların yükümlülükleri düzenlenmiş olup, aynı Kanunun 9, 16, 21, 22, 26 ila 28, 34 ila 53, 55 ila 62, 66 ila 76, 78 ila 84 ve 86 ila 88 inci maddelerinde düzenlenen hükümlerin, tutukluluk haliyle uzlaşır nitelikte olanlarının, tutuklular hakkında da uygulanabileceği belirtilmektedir.

Bunlar arasında mazeret izninin düzenlendiği 94 üncü madde bulunmamaktadır. Oysaki hükümlüler bakımından kabul edilen mazeret nedenleri, tutuklular bakımından da haklı ve geçerli bir nedendir. Düzenlemeyle, bu eşitsizliğin giderilmesi ve tutukluların da yakınlarının cenazesine katılabilmesi için mazeret izninden faydalanabilmesi imkânı tanınmaktadır.

Ancak, tutuklulara bu hak tanınırken, tutuklamanın amacına uygun bazı koşullar öngörülmektedir.

Buna göre, tutukluya, ana, baba, eş, kardeş veya çocuğunun ölümü hâlinde, cenazeye katılması için soruşturma evresinde soruşturmayı yapan Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde ise, kovuşturmayı yürüten hâkim veya mahkeme tarafından, yol hariç iki güne kadar izin verilebilecektir. Bu izin, soruşturmanın veya kovuşturmanın selameti ve güvenlik bakımından sakınca oluşturulmaması koşuluyla ve dış güvenlik görevlisinin refakatinde verilebilecektir.

Madde 30- Maddeyle 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanuna geçici maddeler eklenmektedir.

Eklenen geçici 2 nci maddeyle bölge adliye mahkemeleri faaliyete geçinceye kadar hapis cezasından çevrilen adli para cezaları hariç olmak üzere, üçbin Türk Lirası dâhil adli para cezasına mahkûmiyet hükümlerine karşı temyiz yoluna başvurulamayacağı düzenlenmektedir.

Eklenen geçici 3 üncü maddeyle Cumhuriyet savcılarının soruşturma işlemlerini daha etkin ve süratli bir şekilde yerine getirebilmeleri amacıyla asliye ceza mahkemelerindeki duruşmalarda 1/1/2016 tarihine kadar bulunmayacakları, katılma hususunda Cumhuriyet savcısının görüşünün alınmayacağı, Cumhuriyet savcısının asliye ceza mahkemesince verilen hükümler ile tutuklamaya veya salıverilmeye ilişkin kararlara karşı kanun yoluna başvurabileceği hüküm altına alınmaktadır. Asliye ceza mahkemelerince bakılan davalarda, tutuklamaya veya salıverilmeye ilişkin olarak verilen kararlar ve yargılama sonunda verilen hükümler hakkında kanun yoluna başvurulabilmesi imkânının tanınması amacıyla dosya Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilecektir.

Eklenen geçici 4 üncü maddeyle, bölge adliye mahkemeleri Cumhuriyet başsavcılığı ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 1/11/2016 tarihine kadar tebliğname düzenlemesi uygulamasından vazgeçilmektedir. Böylece yargının hızlandırılması ve özellikle tebliğnamenin tebliği kurumu sebebiyle kaybedilen zamandan tasarruf edilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 31- Maddeyle, 1111 sayılı Askerlik Kanununun 89 uncu maddesinde yapılan değişikliğin zorunlu sonucu olarak 5326 sayılı Kabahatler Kanununda değişiklik yapılmaktadır. Kabahatler Kanununun 20 nci maddesinde, 1111 sayılı Askerlik Kanunu sayılarak, Kanun kapsamında belirtilen idarî para cezalarının, fiilin işlendiği tarihi takip eden takvim yılının son gününe kadar tebliğ edilemediği takdirde bu yaptırımın uygulanamayacağı, verilmiş olan yaptırımların da düşeceğine dair hüküm bulunmaktadır. Bu hüküm nedeniyle, 1632 sayılı Askeri Ceza Kanununun 63 üncü maddesinde yer alan saklı, yoklama kaçağı ve bakaya suçları, bu eylemleri ilk kez işleyen yükümlüler yönünden hapis cezası yerine kabahate dönüştürüldüğünden, verilecek idarî para cezalarının istisna tutulması gerekmektedir.

Ayrıca maddeyle 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 28 inci maddesinin onuncu fıkrasında, 29 uncu maddesinin birinci ve beşinci fıkrasında ve 31 inci maddesinin birinci fıkrasında değişiklikler yapılmaktadır.

Kabahatler Kanununun “Başvuru yolu” kenar başlıklı 27 nci maddesinin birinci fıkrasına göre, idarenin verdiği idarî yaptırım kararlarına karşı on beş gün içinde sulh ceza mahkemesine başvuru yapılabilmekte ve bu süre içinde başvuru yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararları kesinleşmektedir.

Diğer yandan, Kabahatler Kanununun “İtiraz yolu” kenar başlıklı 29 uncu maddesinin birinci fıkrasına göre, sulh ceza mahkemenin başvuru üzerine verdiği “son karar” a karşı, yargı çevresinde yer aldığı ağır ceza mahkemesine yedi gün içinde itiraz edilebilmektedir.

Öte yandan, 27 nci maddenin beşinci fıkrasına göre, mahkemelerce verilen idarî yaptırım kararlarına karşı ancak 29 uncu maddede öngörülen itiraz yoluna gidilebilmekte; idarî yaptırım kararının ağır ceza mahkemesi tarafından verilmesi halinde ise, 29 uncu maddenin beşinci fıkrasına göre, bu karara karşı en yakın ağır ceza mahkemesine itiraz edilebilmektedir.

Bununla birlikte, Ceza Muhakemesi Kanununun “İtiraz usulü ve inceleme mercileri” kenar başlıklı 268 inci maddesinde itiraz mercileri ayrıntılı olarak gösterilmiştir. Sulh ceza hâkiminin kararlarına yapılan itirazların incelenmesi, yargı çevresinde buldukları asliye ceza mahkemesi hâkimine; asliye ceza mahkemesi hâkimi tarafından verilen kararlara yapılacak itirazların incelenmesi, yargı çevresinde buldukları ağır ceza mahkemesine; bu mahkeme ile başkanı tarafından verilen kararlar hakkındaki itirazların incelenmesi, o yerde ağır ceza mahkemesinin birden çok dairesinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisini izleyen daireye, son numaralı daire için birinci daireye, o yerde ağır ceza mahkemesinin tek dairesi varsa, en yakın ağır ceza mahkemesine aittir.

Ağır ceza mahkemeleri en ağır suçların yargılamasını yapmakla beraber, idarî yaptırımlara karşı itiraz yolu başvurularını ve icra mahkemelerinin kararlarına karşı yapılan itiraz başvurularını incelemek gibi başka görevleri de bulunmaktadır. Mahkemenin sevk ve idaresinden sorumlu olan mahkeme başkanı ayrıca, kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararlara karşı yapılan itirazları da incelemekle görevlendirilmiştir.

Özellikle, büyük şehirlerde bulunan ağır ceza mahkemelerinin başkanları, bu iş yükü altında, aslı görevi olan yargılama faaliyetini zamanında yerine getirmekte zorluk yaşamaktadır. Bu husus, davanın taraflarının mağduriyetine neden olabilmektedir.

Bu nedenle, maddeyle, Kabahatler Kanununun 29 uncu maddesinde yapılan değişiklikle, idarî yaptırım kararlarına karşı yapılan itirazları inceleyen merciin, Ceza Muhakemesi Kanununun 268 inci maddesinde düzenlenen merci ile aynı olması amaçlanmaktadır. Böylelikle, ağır ceza mahkemesinin bakacağı işlerde kısmen azalma sağlanmış olacaktır.

Öte yandan, Tasarının çerçeve 12 nci maddesiyle, Harçlar Kanununun (1) sayılı Tarifesinin “A-Mahkeme Harçları” bölümünün “IV.Temyiz ve itiraz harçları” kısmı değiştirilmekte ve idarî yaptırımlar konusunda sulh ceza mahkemelerince verilen son karara karşı itirazın yapılacağı başvurularda da harç alınması öngörülmektedir.

Öngörülen bu değişiklikle bağlantılı olarak Kabahatler Kanununun 31 inci maddesinin birinci fıkrası da değiştirilmekte ve idarî yaptırım kararlarına karşı itiraz yoluna gidildiğinde harç alınabilmesi imkânı getirilmektedir. Bununla beraber, maddedeki değişikliğe göre, idarî yaptırım kararına karşı sulh ceza mahkemelerinde başvuru yolunun kullanılması harca tâbi olmayacaktır.

Ayrıca, Kanunun 28 inci maddesinin onuncu fıkrasında yapılan değişiklikle, idarî para cezalarına karşı başvuru üzerine verilen kararların kesinlik sınırı ikibin Türk Lirasından üçbin Türk Lirasına çıkarılmaktadır. Üçbin Türk Lirası ve aşağısı idarî para cezalarına karşı, Kanunun 29 uncu maddesinde düzenlenen itiraz yolu kullanılmayacaktır.

Madde 32- Maddeyle temyiz incelemesi sırasında tarafların duruşma talep edebilmesi için Kanunda öngörülen parasal değer artırılmaktadır. Günümüzün ekonomik koşulları ve paranın satın alma gücü dikkate alınarak 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 341 inci ve 362 nci maddelerindeki parasal sınırlar artırıldığından, söz konusu maddelerdeki yeni parasal değerlere uygunluğun sağlanması amacıyla bu değişikliğin yapılması gerekli görülmektedir.

Madde 33- Maddeyle yürürlükten kaldırılan maddeler düzenlenmektedir. Öncelikle, Pasaport Kanununun 23 üncü maddesinin üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılarak Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin Ek 4 nolu Protokolünün 2 nci maddesinde ve Anayasanın 23 üncü maddesinde öngörülen seyahat özgürlüğünün daha etkin bir şekilde kullanılabilmesi amaçlanmaktadır.

Mevcut hükme göre bir vatandaşımız hakkında ülkemizde görülmekte olan bir dava veya kesinleşmiş bir hüküm varsa Adalet Bakanlığının talebi veya muvafakatiyle dış temsilciliğimiz tarafından vatandaşımızın pasaportu iptal edilmekte, ülkemize gelmesi için kendisine seyahat belgesi verilmektedir. Mevcut düzenlemenin amacı ülkemizde hakkında dava bulunan vatandaşlarımızın yargılanmak için adli mercilerimizin önüne gelmelerini; hüküm giymiş olanların ise infaz amacıyla ülkemize gelmelerini temin etmektir. Ancak bugüne kadar bu yolla ülkemize gelen bir vatandaşımız olmadığı kayıtlardan anlaşılmaktadır.

Madde metninde “kovuşturma” kelimesi geçtiğinden vatandaşımız hakkında bir kovuşturmanın yeterli olup yakalama emri aranmamaktadır. Savunmasının alınması amacıyla aranan vatandaşlarımızın adli yardımlaşma yoluyla savunmalarının alınması mümkün olduğundan bunun yerine pasaportuna el konularak bulunduğu ülkedeki statüsünün sorgulanabilir hâle gelmesi Devletimizin yurtdışındaki vatandaşlarımızın orada kalmasını kolaylaştırıcı tedbirler alma yönündeki genel politikasına aykırı orantısız bir uygulamadır.

Diğer yandan hakkında kesinleşen mahkûmiyet hükmü bulunan vatandaşlarımız hakkındaki cezalar ağır nitelikteyse, Suçluların İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi veya ilgili ülkeyle aramızdaki ikili anlaşmalar gereğince kırmızı bülten veya suçlu iadesi süreçleri başlatılmakta ve buna göre sonuç alınmaktadır. Kaldı ki bu durumdaki vatandaşlarımız kendi rızalarıyla gelmeleri söz konusu değildir.

Düzenlemeyle bu konudaki yazışmalar sebebiyle gerek mahkemelerin gerekse Adalet Bakanlığının iş yükünün belirli ölçüde azaltılması da hedeflenmektedir.

İkinci olarak Tasarının diğer maddelerinde yapılan düzenlemenin zorunlu sonucu olarak 2802 sayılı Kanunun “Yargıtay, Danıştay ile bölge adliye ve bölge idare mahkemeleri notları” başlığını taşıyan 28 inci maddesi yürürlükten kaldırılmaktadır.

Üçüncü olarak Türk Medeni Kanununun 138 inci maddesinin ikinci fıkrası gereğince açılacak davaların duruşmalarında Cumhuriyet savcısının hazır bulundurulması uygulamasından vazgeçildiğinden buna ilişkin ibare yürürlükten kaldırılmaktadır.

Dördüncü olarak Nüfus Hizmetleri Kanununun 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan ve kayıt düzeltme davalarının duruşmalarına Cumhuriyet savcısının katılmasını öngören ibare yürürlükten kaldırılmaktadır.

Geçici Madde 1- Maddeyle Tasarının çerçeve 13 üncü maddesinde yapılan değişikliğin sonucu olarak, temyiz, istinaf ve itiraz yolu başvurularında anılan kanun yollarına başvuru ve henüz sonuçlandırılmamış olan davalar bakımından başvuruların yapıldığı tarihteki harç miktarlarının esas alınacağına dair geçici madde hükmü getirilmektedir.

Madde 34- Yürürlük maddesidir.

Madde 35- Yürütme maddesidir.

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

25/3/2011

Esas No.: 1/1012

Karar No.: 34

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınızca, “Yargı Hizmetlerinin Hızlandırılması Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/1012)”, 16/3/2011 tarihinde tali komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonu ile Milli Savunma Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilmiştir. Komisyonumuz Ankara Milletvekili ve Adalet Komisyonu Başkanı Ahmet İYİMAYA başkanlığında, Hükümeti Temsilen Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Cemil ÇİÇEK’in, Adalet Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığı, Yargıtay Başkanlığı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Türkiye Barolar Birliği, Türkiye Noterler Birliği, Türkiye Belediyeler Birliği temsilcileri ve Tasarı alanı ile ilgili bilim adamlarının katılımıyla 22/3/2011 tarihli 72 nci ve 23/3/2011 tarihli 73 üncü toplantılarında görüşmüştür. Komisyonumuzdaki müzakereler sırasında tam tutanak tutulmuştur.

Tasarının geneli üzerinde görüşmelere geçilmeden önce Hükümeti temsilen Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Cemil ÇİÇEK, Komisyonu bilgilendirmek amacıyla yapmış olduğu konuşmada Tasarının amacının; Devlet hizmetlerinin ve özellikle de adalet hizmetlerinin verimli ve makul süre içerisinde yürütülmesi ve bu suretle iş yükünün azaltılması olduğunu belirtmiştir. Bununla birlikte Tasarının bir reform olma iddiasının bulunmadığını, Devlet hizmetlerinin ve özellikle de yargı hizmetlerinin hızlandırılmasının bir zaruret olması nedeniyle Tasarının öngördüğü düzenlemelerin çok ötesinde ciddi reformlar yapılması gerektiğinin de yadsınamaz bir gerçek olduğuna vurgu yapmıştır.

Tasarının geneli üzerinde yapılan görüşmeler esnasında Devlet hizmetlerinin ve özellikle yargı hizmetlerinin hızlandırılması ve bu suretle anılan hizmetlerin makul sürede sonuçlandırılmasının zaruri olduğuna dair kanaat yoğun olarak dile getirilmiştir. Bununla birlikte Tasarının görüşmelerinde izlenen usule ilişkin aşağıda belirtilen muhtelif görüşler ileri sürülmüştür:

- Devlet hizmetlerinin ve özellikle yargı hizmetlerinin hızlandırılması amacına yönelik bu Tasarının görüşmelerinin, seçimlerinin yenilenmesine karar verilmiş bir Meclis tarafından yapılmasının sonraki dönemde gelecek siyasi iktidarın kendi mülahazalarına ve çalışma programına ipotek koymak anlamına gelmektedir.

- Tasarının tali komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonu ile Milli Savunma Komisyonlarına havale edilmiş olmasına rağmen, Komisyon gündemine alınmasının İttüzük hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir. Şöyle ki, İttüzüğün 37 nci maddesinin dördüncü fıkrasında tali komisyonlara havale edilen bir konunun bu komisyonlarca on gün içinde sonuçlandırılacağı ve bu sürenin Başkanlıkça kısaltılabileceği gibi komisyonun müracaatı üzerine de en çok on gün uzatılabileceği hususu hükme bağlanmış olup, bu süre beklenmeksizin Tasarının doğrudan Komisyon gündemine alınmasında hukuka uyarlık bulunmamaktadır. İlgili komisyonlardan Tasarının görüşülmeyeceğine dair bir belgenin alınması suretiyle de bu hüküm izale edilemez. Zira İttüzüğün 26 ncı maddesinin dördüncü

fikrasında komisyon üyelerinin üçte biri tarafından Komisyona teklif edilecek gündem üzerine de komisyonların başkanlarınca toplantıya çağrılacağı hükme bağlanmış olup, böyle bir talebin olma ihtimali varken sadece komisyon başkanları tarafından Tasarının görüşülmeyeceğine dair tanzim edilmiş belgeye istinaden gündeme almakta İçtüzük hükümlerine aykırılığı telafi etmeyecektir.

Tasarının maddeleri üzerinde yapılan görüşmeler sırasında da aşağıda belirtilen muhtelif görüşler ileri sürülmüştür:

- Tasarının çerçeve 5 inci maddesi ile 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu uyarınca verilecek olan disiplin ve tazyik hapislerine dair itirazların ağır ceza mahkemeleri yerine itiraz merci olarak icra mahkemeleri veya asliye ceza mahkemelerince karara bağlanmasının sağlanması suretiyle itirazların öncelikle bu konuda uzman olan icra mahkemelerince incelenmesine imkân tanındığı ve yine bu düzenlemeyle çok yoğun iş yükü altında çalışan ağır ceza mahkemelerinin asıl işlerine daha fazla zaman ayırabilmeleri mümkün hale geleceği gerekçeleri ile anılan Kanunun 353 üncü maddesinin birinci fıkrasının değiştirilmesi amaçlanıyorsa da itirazın öncelikle kararı veren icra mahkemesine yapılması, yargılama hizmetlerini hızlandırmak bir yana uzatmaktan başka bir sonuç doğurmayacaktır. Zira uygulamada kararı veren mahkeme kendi kararını tekrar incelediğinde itiraz talebini büyük ihtimalle reddedecektir. Yargılama tecrübeleri de bu sonucu büyük oranda desteklemektedir.

- Tasarının çerçeve 6 ncı maddesi ile düzenlenmesi öngörülen nafaka alacaklarına ilişkin talepler hariç olmak üzere maddede belirtilen sınırın altında kalan (toplam alacak miktarı Asgari Ücret Tespit Komisyonu tarafından on altı yaşını doldurmuş olanlar için her yıl belirlenen aylık brüt asgari ücret tutarının altında kalanlar) takiplerde 2004 sayılı Kanunda öngörülen disiplin ve tazyik hapsinin uygulanmayacağına dair hükme; nakdi sınırın tespitinde hangi ölçütlerin esas alındığının belirtilmediği, uygulamada bu cezalara hükmedilme yoluna da zaten gidilmediği ve özellikle asgari ücret tespitinde yaşa dayalı bir ayırımın ileride sorunlara neden olabilecek ve asgari ücret tespitinde tek ölçüt olarak onaltı yaşını doldurmuş olma ölçütü alınması ve yaş ölçütünün yönetmelik ile getirilen bir ölçüt olması nedeniyle normlar hiyerarşisi prensibine aykırı olacaktır.

- Tasarının çerçeve 12 nci maddesi ile ceza mahkemelerinin kararlarına karşı kanun yolu müracaatlarının harç ödenmesi şartına bağlanması gerek Anayasanın 36 ncı maddesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6 ncı maddesinde hükme bağlanmış olan adil yargılanma hakkına gerekse ceza yargılamasına hâkim olan re'sen araştırma ve maddi gerçeğe ulaşma ilkelerine aykırılık teşkil edecektir. Ayrıca kanun yollarına başvurmanın harca bağlanması, uygulamada avukatlar hakkında da birçok olumsuzlukların doğmasına neden olabilecektir. Zira ceza yargılamasında kanun yoluna başvurma süresi tefhim ile başladığından ve bu sürelerde çok kısa olduğundan, avukatın müvekkilinden başvuru harcını tahsil edemediği ve edememesi durumunda da kanun yolundan feragat edildiğinin tespit edilememesi durumunda, sorumluluğuna neden olacağı gerekçesiyle ceza yargılamasında kanun yoluna başvurabilmenin harca bağlanması doğru bir uygulama değildir.

- Tasarının çerçeve 13 üncü maddesi ile değiştirilmesi amaçlanan temyiz ve itiraz harç miktarlarının -12 nci madde için ileri sürülen itirazlarda saklı kalmak üzere- çok yüksek olduğu, bu nedenle de hak arama özgürlüğünün engellenmesi sonucunu doğurabilecek nitelikte olduğundan bunların tamamen kaldırılması veya kabul edilebilir düzeye indirilmesi gerekmektedir.

- Tasarının çerçeve 14 üncü maddesi ile 18/1/1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanununda değişiklik yapılması suretiyle bazı çekişmesiz yargı işlerinin (terk eden eşin ortak konuta davet edilmesi ve mirasçılık belgesi verilmesi) mahkemeler yanında noterler tarafından da yapılabilmesinin sağlanması ve böylece yargı hizmetlerinin hızlandırılması amaçlanmaktadır. Ancak Anayasanın 9 uncu maddesindeki yargı yetkisinin Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılacağına dair hüküm karşısında çekişmesiz yargı işi olsa dahi bir takım işlerin bağımsız mahkemelerin yanında noterler tarafından da yapılabilmesine imkân sağlanması Anayasaya aykırılık teşkil etmektedir. Bu bağlamda özellikle yargılama yapılmasını gerektiren mirasçılık belgesi verilmesi işinin noterlere bırakılması, Anayasanın bu hükmüne açıkça aykırılık teşkil etmektedir.

- Tasarının çerçeve 17 nci maddesi ile Danıştay bünyesinde Bilgi İşlem Müdürlüğü kurulması, Danıştay'ın da UYAP (Ulusal Yargı Ağı Projesi) kapsamına alınacağına dair tereddütlere neden olmaktadır. Şöyle ki, UYAP'ın Adalet Bakanlığı bünyesinde yürütülmesinin yargı bağımsızlığına aykırı olduğundan bahisle açılan iptal davası halen devam ettiğinden, davaya bakan mahkemenin (Danıştay) baktığı davaya konu bir idari tasarrufun kapsamına alınması uygun değildir.

- Tasarının çerçeve 22 nci maddesi ile 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 21 inci ve 33 üncü maddelerinin değiştirilmesi öngörülmektedir. Bu düzenlemeler ile ilk derece mahkemelerinde görev yapan hâkim ve savcılar terfilerinde, birinci sınıfa ayrılmasında ve birinci sınıf olma şartlarında yüksek mahkemeler ve bölge idare mahkemeleri (adli yargı açısından fiilen göreve başladıklarında da bölge adliye mahkemeleri) tarafından verilen not ve nota bağlı dosya sayısı şartından vazgeçilmektedir. Ancak bu şarttan vazgeçmek yerinde değildir. Şöyle ki, ilk derece mahkemelerinde yapılan yargılamalar neticesinde verilen kararların mahiyetinin ve niteliğinin ne olduğu noktasında en doğru tespiti yapacak olan bunlara ilişkin inceleme yapan yüksek mahkemeler ve bölge idare mahkemeleri (adli yargı açısından fiilen göreve başladıklarında da bölge adliye mahkemeleri) olduğundan terfide, birinci sınıfa ayrılmada ve birinci sınıf olma şartlarında anılan mahkemeler tarafından verilecek notların esas alınması uygun olacaktır. Kaldı ki, ilk derece mahkemelerinde görev yapan hâkim ve savcılar terfilerinde, birinci sınıfa ayrılmasında ve birinci sınıf olmalarında da not ve nota bağlı olarak geçen dosya sayısının tek ölçüt olmaması hasebiyle sorunun sadece bu hususlardan kaynaklandığı yönünde intiba oluşturmaya yönelik itirazlar da yerinde değildir.

- Tasarının çerçeve 30 uncu maddesi ile 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanuna geçici maddeler eklenmekte ve eklenmesi öngörülen geçici 3 ve 4 üncü maddelerle ceza yargılaması sisteminin temel ilkelerine aykırı düzenlemeler yapılmaktadır. Geçici 3 üncü madde ile asliye ceza mahkemelerindeki duruşmalarda 1/1/2016 tarihine kadar Cumhuriyet savcılarının bulunmayacağı ve katılma hususunda da görüşünün alınmayacağı hükme bağlanmaktadır. Ancak, 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 160 ıncı maddesinin ikinci fıkrasında Cumhuriyet savcılarının; maddi gerçeğin araştırılması ve adil yargılanmanın yapılabilmesi amacıyla şüphelinin lehine ve aleyhine olan delilleri toplayarak muhafaza altına almakla ve şüphelinin haklarını korumakla yükümlü olduğu hükme bağlanmıştır. Her ne kadar bu madde de Cumhuriyet savcısının bu yükümlülükleri soruşturma evresine inhisar ettirilmiş gibi görünse de aynı yükümlülükler, kovuşturma evresinde de devam ettiğinden ve Cumhuriyet savcısı, kamu adına iddia makamını işgal ettiğinden asliye ceza mahkemelerindeki duruşmalarda bulunması bir zorunluluktur. Bu nedenlerle anılan hükümde isabet bulunmamaktadır. Geçici 4 üncü madde ile de 1/1/2016 tarihine kadar yapılacak kanun yolu

incelemelerinde bölge adliye mahkemelerinde ve Yargıtay'da tebliğname düzenlenmesine ilişkin hükümlerin uygulanmayacağı hükme bağlanmaktadır. Tebliğnamenin özellikle aleyhlerine sonuç doğurabilecek görüş içermesi durumunda ilgililere tebliğ edilmemesi, adil yargılanma hakkına aykırılık teşkil edecektir. Zira istinaf incelemesinde bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığınca tebliğname düzenlenmesi (CMK m. 278) ve temyiz incelemesinde ise Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca tebliğname düzenlenmesi (CMK m. 297) ve bunların ilgililere tebliğ edilmesi, ilgililerin tebliğnamenin içeriği hakkında bilgi edinmeleri ve kanun yolunda ilgili Başsavcılıkların değerlendirmelerine ve iddialarına dair karşı iddialarını serdedebilmeleri için özel önem arz etmektedir. Bu nedenlerle tebliğnamenin düzenlenmesi ve tebliği ilkesinden yargı hizmetlerinin hızlandırılması gerekçesiyle dönemselsel olarak da olsa -ki zaten anılan müesseseden dönemselsel olarak vazgeçilmesi, müessesenin ceza yargılaması açısından önemli bir unsur teşkil ettiğini göstermektedir- vazgeçilmesi doğru bir uygulama olmayacaktır.

Komisyon eleştirilerden kabul görenleri, Tasarı projesine pozitif şekilde aktarmış ve madde metinleri bu doğrultuda yeni bir yapı kazanmıştır. Sağlanan bu katkının dışında kalan itirazlar, komisyon çoğunluğunca aşağıdaki gerekçelerle kabul görmemiştir.

Gerek geneli gerekse maddeler üzerinde ileri sürülen görüşlere karşı ileri sürülen görüşler ise aşağıdaki gibidir:

Tasarı, Komisyonumuz dışında, tali komisyon sıfatıyla Plan ve Bütçe Komisyonu ile Milli Savunma Komisyonuna havale olunmuştur. Toplantı ve gündem işlemlerine başlamadan önce tali komisyonla bağlantı kurulmuş ve havale konusu işle ilgili olarak bir çalışma yapılamayacağı Komisyonumuza şifahi bildirilmiştir. Sözü geçen komisyonlar, gündem oluşturulmadan önce, Komisyonumuza aynı doğrultuda yazı göndermiştir (Plan ve Bütçe Komisyonununun 17/3/2011 tarihli ve A.01.1.PBK/418 sayılı yazısı ve Milli Savunma Komisyonununun 17/3/2011 tarihli ve A.01.1.MSK/82 sayılı yazısı).

Komisyonlar, olması gereken aksine görev esasına göre değil, iş bölümü esasına göre tasarlanmıştır (İçtüzük, m.23,34). Asli Komisyon, İçtüzüğün 26 ve 36 ncı madde sınırları içinde önündeki işi gündeme alabilir. Tali Komisyonlar yönünden öngörülen 10 günlük süre, zorunlu bekletici sorun oluşturan kesin bir süre değil, değiştirilebilen düzen süresidir.

İç hukukumuzun mevcut yapısı; Plan ve Bütçe Komisyonu ile Milli Savunma Komisyonlarının sözlü ve yazılı bildirimleri karşısında itiraza rağmen çalışmalara devamında usulsüzlük olmadığı sonucuna varılmıştır.

- Bazı çekişmesiz yargı işlerinin mahkemeler yanında noterlere bırakılmasının Anayasanın 9 uncu maddesinde hükme bağlanan yargı yetkisinin Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılacağına dair hükme aykırılık teşkil edip etmediğinin tespiti için öncelikle bu işlerin mahiyetinin tespiti gerekmektedir. Bu bağlamda bağımsız mahkemelerce kullanılması zorunlu olan yargı yetkisinden anlaşılması gereken, hukuki uyumsuzlukları kesin olarak çözüme kavuşturma ve karara bağlama faaliyetidir. Hal böyle olunca davaları kesin olarak çözüme kavuşturma ve karara bağlama yetkisi ve Anayasanın özel hükümler getirmek suretiyle hâkimlere ve yargı organlarına bıraktığı yetkilerin dışında kalanların mahkemelerden başka kurumlara (noterlere) bırakılması Anayasaya aykırılık teşkil etmeyecektir (Prof. Dr. Tanrıver, Süha, Türk Hukuku Bağlamında Çekişmesiz Yargı ve Noterlik, Noterlik Hukukuna İlişkin Düzenlemeler 1993-2011, Adalet Yayınevi, Ankara, 2011, s.153 vd.). Maddi ölçüte göre hukuki uyumsuzlukları ve medeni yargılama hukukunda da bu kavrama tekabül eden çekişmeli yargı işleri dışında kalan çekişmesiz yargı işlerinin diğer kurumlara bırakılmasının Anayasaya aykırılığı itirazları yerinde değildir.

- Danıştay bünyesinde Bilgi İşlem Müdürlüğünün kurulması, Danıştay'ın UYAP kapsamına alınması sonucunu doğuracak bir düzenleme değildir. Bilgi İşlem Müdürlüğünün kurulması sadece Danıştay'ın işlerinin kolaylaştırılması amacıyla hizmet etmekte olup, UYAP bünyesinde faaliyette bulunup bulunmamak Danıştay'ın kendi takdirinde olan bir husustur. Hal böyle olunca Danıştay'ın UYAP bünyesine alınacağına dair itirazlar yerinde görülmemiştir.

- Yine hâkim ve savcılarının, terfi edebilmek, birinci sınıfa ayrılabilme ve birinci sınıf olabilmek için Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenen sayıda dosyayı, itirazdan ve temyizden geçirmek zorunda olmaları sebebiyle davanın taraflarını, dosyayı itiraz ya da temyiz yoluna götürmek konusunda teşvik ettikleri ve mümkün olduğu kadar çok sayıda dosyayı itiraz ve temyizden geçirmeye gayret ettikleri de bilinen uygulamalardandır. Bu uygulama sebebiyle hem ilk derece mahkemesinin kararından memnun olan ve itiraz ya da temyize götürmek istemeyen taraflar üzerinde fiili bir baskı oluşturulmakta hem de özellikle yüksek mahkemelerin önlerine gelen dosya sayısında gereksiz artış olmaktadır. Kaldı ki, ilk derece mahkemelerinde görev yapan hâkimler ve savcılar hakkında bakmış oldukları dosyalarla ilgili olarak not verme yetkisinin yine dosyayı kanun yolunda inceleyen mahkemelere verilmesi, ilgili hâkim ve savcılarının, kanun yolu mahkemelerinin görüşleri çerçevesinde hareket etmesine neden olmakta, direnme yetkisi çekingenlik nedeniyle kullanılmamakta ve farklı görüşlerin ortaya çıkmasının engellenmesi suretiyle hukukun gelişmesi engellenmektedir. Öte yandan dosya somutunda not verme sistemi benimsense dahi kararı denetleyen kişi ile not veren kişinin aynı olması, ölçüm ilkelerine aykırıdır. Yüksek mahkemeye tanınan Anayasal denetim yetkisi kararı oluşturan sülhelerle (hakimlerle) değil, denetlenen işle sınırlıdır (Anayasa m.154/1. Ayrıca bkz. Anayasa m.159'da hükme bağlanan denetim sistemi). Bu nedenlerle verilen notların ve nota bağlanan dosya sayısının hâkim ve savcılarının terfilerinde, birinci sınıfa ayrılmalarında ve birinci sınıf olmalarında şart unsur olarak kabul edilmesinden vazgeçilmesi yerinde bir düzenleme değildir.

- 1/1/2016 tarihine kadar asliye ceza mahkemelerinde yapılan duruşmalarda Cumhuriyet savcısının bulunması şartının kaldırılması suretiyle Cumhuriyet savcılarının soruşturma işlemlerine yoğunlaşmak suretiyle bu işlemleri daha etkin ve süratli bir şekilde yerine getirmelerinin yolu açılmış olacaktır. Diğer taraftan Cumhuriyet savcılarının olmadığı durumlarda adil yargılanma hakkının ihlal edileceğine dair ön kabul hareket edildiği takdirde gerek sulh ceza mahkemelerince gerekse çocuk mahkemelerince yapılan yargılamaların bilaistisna hepsinde adil yargılanma hakkının ihlal edildiği sonucuna varılır ki, bu durum da kabul edilebilir değildir.

Komisyon düzelterek ve değiştirerek onama kurumu ile bağdaşmayan Yargıtay uygulamalarında yaşanan problemin bir bütün olarak çözümlenmesine yönelik öneriyi yeni madde ihdası olarak benimsenmiştir. Sorunun yapısı ve getirilen çözümün felsefesi, raporun 29 uncu maddesi ile ilgili açıklama bölümünde ortaya konulmuştur.

Yukarıda belirtilen hususlar doğrultusunda Komisyonumuzca yapılan görüşmeler neticesinde Tasarıya ilişkin kabul, ilave ve değişiklikler sırasıyla aşağıda açıklanmıştır.

Tasarının çerçeve 1 ve 2 nci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 3 üncü maddesi ile değiştirilmesi öngörülen 21/6/1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanununun 89 uncu maddesinin dördüncü fıkrasının son cümlesinde geçen “yarısına hükmedilir” ibaresi, hükmün, kanunlarda öngörülen usuller çerçevesinde teşekkül eden mahkemelerce verilen kararlara özgü olarak kullanılan teknik bir terim olması nedeniyle “yarısı verilir.” şeklinde redaksiyona tabi tutulmuş ve yapılan redaksiyon doğrultusunda madde kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 4 ve 5 inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 6 ncı maddesi ile değiştirilmesi öngörülen 2004 sayılı Kanunun 354 üncü maddesinde geçen “onaltı yaşını doldurmuş olanlar için her yıl belirlenen aylık brüt” ibaresi, asgari ücretin tespitinde 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 39 uncu maddesine dayanılarak çıkarılan Asgari Ücret Yönetmeliğinin 7 nci maddesindeki hüküm esas alındığından, yönetmelik hükmünün kanuni düzenlemeye dayanak yapılması, normlar hiyerarşisine (Yönetmeliğin ileri ki tarihlerde değiştirilmesi ihtimali de göz önünde bulundurulduğunda) aykırılık teşkil edeceği gerekçesiyle “her yıl belirlenen aylık en yüksek brüt” olarak değiştirilmiş ve yapılan değişiklik doğrultusunda madde kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 8 inci maddesi ile değiştirilmesi öngörülen 15/7/1950 tarihli ve 5682 sayılı Pasaport Kanununun 34 üncü maddesinin ikinci cümlesinde geçen “Bu gibilerden” ibaresi, redaksiyona tabi tutulmak suretiyle “Bunlardan” olarak değiştirilmiş ve yapılan bu redaksiyon doğrultusunda madde kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 9, 10,11 ve 12 nci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 13 üncü maddesi ile 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun başlığı ile birlikte değiştirilmesi öngörülen “IV. Temyiz, istinaf ve itiraz harçları:” başlıklı kısmının; (b) bendinde geçen “80 TL” ibaresi “40 TL”, (f) bendinde geçen “40 TL” ibaresi “20 TL”, (g) bendinde geçen “40 TL” ibaresi “20 TL” ve (h) bendinde geçen “40 TL” ibaresi “20 TL” olarak, yüksek harç miktarlarının belirlenmesi durumunda kanun yoluna başvuracak olanlar açısından hak zıyanının doğması ihtimali gerekçeleriyle, değiştirilmiş ve yapılan değişiklik doğrultusunda madde kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 14 üncü maddesi ile 18/1/1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanununa eklenmesi öngörülen 71/B maddesine; mirasçılık belgesi verilmesi ve terk eden eşin ortak konuta davet edilmesi işlemlerinin noterler tarafından yapılmasına dair usul ve esasların yönetmelikle düzenlenmesi ve bu suretle ortaya çıkabilecek sorunların giderilmesi amacıyla “Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.” şeklinde fıkra eklenmiştir.

Ayrıca anılan madde ile yine 1512 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen 71/C maddesi de mirasçılık belgesinin noterler tarafından verilmesi durumunda kimler tarafından itiraz edilebileceği ve itiraz üzerine verilen kararların ilgili notere ve Türkiye Noterler Birliğine bildirilmesi amacıyla değiştirilmiştir.

Tasarının çerçeve 14 üncü maddesi yapılan değişiklikler doğrultusunda kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 15 inci maddesi bu düzenlemeye ihtiyaç hâsıl olmadığı gerekçeleri ile metinden çıkarılmış ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Tasarının çerçeve 16 ncı maddesi ile 6/1/1982 tarihli ve 2575 sayılı Danıştay Kanununun 52 nci maddesine eklenmesi öngörülen fıkrada geçen “(a), (b) ve (c) bentleri” ibaresi, 2575 sayılı Kanunun 37 nci maddesi 9/2/2011 tarihli ve 6110 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ve 44 üncü maddesi de 2/6/2004 tarihli ve 5183 sayılı Danıştay Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile yürürlükten kaldırıldığından fiilen uygulama imkanı kalmayan (c) bendinin madde metninden çıkarılması amacıyla “(a) ve (b) bentleri” şeklinde değiştirilmiştir. Madde anılan değişikliklerle ve yapılan teselsül neticesinde 15 inci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 17 nci maddesi yapılan teselsül neticesinde 16 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 18 inci maddesi, çerçeve 15 inci madde ile ilgili düzenlemeye ilişkin geçiş hükümlerini düzenlemektedir. Tasarının çerçeve 15 inci maddesinin metinden çıkarılması neticesinde bu hükme ihtiyaç kalmadığından çerçeve 18 inci madde de buna bağlı olarak metinden çıkarılmış ve diğer maddeler teselsül ettirilmiştir.

Tasarının çerçeve 19 uncu maddesi ile 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 45 inci maddesinde yapılması öngörülen değişiklik ile temyizen Danıştay’da görülmesi gereken bir takım uyuşmazlıkların itiraz kapsamına alınması ve bu itirazların bölge idare mahkemelerinde çözümlenmesi amaçlanmaktadır. Ancak idari yargıda istinaf mahkemelerinin kuruluşu ilgili çalışmaların belli bir merhaleye gelmesi nedeniyle bu düzenlemelerin, hazırlanması öngörülen tasarıda yer almasının uygun olduğu düşüncesi ile çerçeve 19 uncu madde, metinden çıkarılmış ve diğer maddeler teselsül ettirilmiştir.

Tasarının çerçeve 20 nci maddesi, çerçeve 19 uncu madde ile ilgili düzenlemeye ilişkin geçiş hükümlerini düzenlemektedir. Tasarının çerçeve 19 uncu maddesinin metinden çıkarılması neticesinde bu hükme ihtiyaç kalmadığından, çerçeve 20 nci madde buna bağlı olarak metinden çıkarılmış ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Tasarının çerçeve 21 ilâ 29 uncu maddeleri yapılan teselsül doğrultusunda 17 ilâ 25 inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 30 uncu maddesi ile 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanuna eklenmesi öngörülen geçici 2 nci madde aynen kabul edilmiştir. Eklenmesi öngörülen geçici 3 ve 4 üncü maddelerde geçen “1/1/2016” ibareleri, hakkında düzenleme yapılan müesseseler açısından uzun bir zaman zarfı olarak düşünüldüğünden, “1/1/2014” olarak değiştirilmiş ve yapılan teselsül neticesinde de 26 ncı madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 31 ve 32 nci maddeleri yapılan teselsül neticesinde 27 ve 28 inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarıya aşağıdaki gerekçelerle 29 uncu madde eklenmiş ve diğer maddeler teselsül ettirilmiştir:

Denetim Mahkemesinin esas itibarıyla kurabileceği karar çeşitleri: bozma veya onamadır.

Değiştirerek veya düzelterek onama, bir istisnai hâldir. Bu istisnanın, davanın taraflarının usulî haklarının ve denetim mahkemesi ile olay mahkemesinin yetkilerinin gözetilerek kullanılması gerekir. Ayrıca düzelterek onamanın, usulün diğer prensiplerini ihlâl etmemesi de dikkate alınmalıdır.

Değiştirerek ve düzelterek onama uygulamasının, Denetim Mahkemesinin ve bu kurumun amaç ve işlevi ile bağdaştırılamayacak bir aykırılık içinde olduğu, doktrinde büyük bir sarahat içinde ortaya konmuştur.

Uygulamanın aksine;

a) Esas yünden kanuna aykırı kararların, değiştirilerek veya düzelterek onama konusu kılınmayacağı; bu halde ancak bozmaya gidilebileceği; ancak esas yönünden kanuna uygun, mahiyeti itibarıyla onama konusu olabilecek kararlardaki yargılama giderleri, vekâlet ücreti ve benzeri tali hatalarda değiştirerek ve düzelterek onamaya başvurulabileceği,

b) Sonucu itibariyle kanuna uygun kararlarda dahi, hâkimin takdir yetkisi kapsamındaki miktarları artırarak veya azaltarak düzelterek onama yoluna gidilemeyeceği, bu hâlde de ancak bozmaya gidilebileceği,

c) Aksi durumda, tarafların izleyen kanun yollarına başvurma haklarının ve dava mahkemesinin direnme yetkisinin engellenmiş olacağı, Denetim Mahkemesinin olası hukuk hatalarının da denetimsiz kalacağı;

d) Bu ilkelere aykırı düzelterek onama kararlarının mahiyetleri itibarıyla örtülü yahut eylemli bozma oluşturacağı, alt-mahkemelerin bu düzlemde uygulamaya (gerekirse direnmeye) gidebilecekleri,

vurgulanmaktadır. (Prof. Kuru, Baki, Hukuk Muhakemeleri Usulü, C.5. İst. 2001, s.4711 ve dev, Prof. Üstündağ, Saim, Medeni Yargılama Hukuku, İst. 2000, s. 876. Prof. Bilge, Necip, Prof. Önen, Ergün, Medeni Yargılama Hukuku, Ank. 1978, s.665. Prof. Dr. Pekcanitez, Hakan, Prof. Dr. Atalay, Oğuz, Prof. Dr. Özekes, Muhammet, Medeni Usul Hukuku, Ank.2008, s. 570,571. Şenkan, Aziz, “Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin (Mahkeme Kararını Ref Edip Davanın Esasını Hükme Bağlayan) Bir Kararı ve Bu Türü Tatbikatın Mahkemelerin İsrar Hakkına Zarar Verip Vermeyeceği Hakkında Bir Düşünce”, Adalet Dergisi, 1961, S.7-8, s.764 ve dev.).

Değişiklik, değiştirerek veya düzelterek onama kurumunu doğal sınırlarına çekmekte, uygulamada yaşanan sapmaları adil yargılanma hakkı ve yargılama hukukunun amaçlarıyla bağdaşır şekilde önlemeyi öngörmektedir. Önerideki “esas yönünden kanuna uygun olup da” ibaresi, esas yönden kanuna aykırı mahkeme kararlarının düzelterek onamaya konu kılınamayacağını amir bir kural-unsuru (düzelterek onama normunun uygulama şartı) niteliğindedir ⁽¹⁾. Bundan böyle, esas yönden hukuka aykırı bir alt mahkeme kararının “red” içeriği, düzelterek onama yoluyla “kabul” içeriğine ve tersine “kabul” içeriği de düzelterek onama yoluyla “red” içeriğine döndürülemeyecektir. Bu hallerde, işin tabiatı gereği, ancak bozmaya gidilebilecektir.

Keza bir hâkimin, takdir yetkisi kapsamında belirlediği nafaka, manevi tazminat, cezâî şartın tenkisi ve benzeri (BK.42,43,44 vs.) alacak miktarları, azaltıcı veya artırıcı biçimde, düzelterek onama konusu kılınamayacaktır (Prof. Kuru, Baki, age, C.5, s.4718). Bu halde de Denetim Mahkemesi elbetteki bozmaya gidebilecektir. Aksi takdirde, bu durumda dahi tarafların kanun yolu hukukundan kaynaklanan hakları, olay mahkemesinin direnme yetkisi yok edilmekte; Denetim Mahkemesinin kararındaki olası hukuk ve takdir hataları denetimsiz kalmaktadır. Tabiidir ki, takdir yetkisi kapsamındaki eda hükümlerinde dahi tali hukuk hataları, düzelterek onamaya konu kılınabilecektir. (Düzelterek onama kurumunun yapısına aykırı uygulama emsalleri olarak, bkz. Y4HD.18.03.2010 t, 5995/3045 E/K. Y20HD.3.10.2005 t, 7416/11882-E/K; Y21HD.2.6.2005 t, 1072/5651).

(1) 1927 t, 1086 Sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 438 inci maddesi “Temyiz olunan karar, esas itibarıyla muvafık-ı kanun olup” ibaresiyle aynı unsur ihtiva etmekte olup maddenin 22.12.1934 t, 2606 Sayılı Kanun değişikliğinde dil yönünden sadeleştirilerek “esas itibarıyla kanuna uygun olup da” biçimine dönüşmüştür. Unsur, 21.12.1949 t ve 5464 Sayılı Kanunla gerçekleştirilen değişiklikte de aynen korunmuştur. Sözü geçen unsur, 11.5.1973 t, 1711 Sayılı Kanun değişikliği ile, en ufak bir gerekçe gösterilmeksizin metinden çıkarılmıştır. Belliki düzelterek onamanın felsefesine ağırlık vermeksizin, dil ve cümle sadeleştirilmesi kaygusu öne çıkmıştır. 438 inci maddenin süreçteki öyküsü, yasa koyuculuğundaki düzey ve zaafı bakımından öğretici olmalıdır.

Sonuç itibarıyla, değiştirerek ve düzelterek onama, ancak herkesin kabul edebileceği, kesin ve tartışmasız nitelikte olan hatalarla sınırlı ve istisnai bir kurum olup usul ekonomisi ilkesinin, temel yasadaki bir iç-uyarlaması niteliğindedir (HUMK m.77, HMK m.30, Anayasa m.141/4. Dosyanın alt mahkemeye gitmesi, alt- mahkemece duruşma konusu kılınması ve denetim mahkemesine geri gelmesi süreci için gerekli zamanın harcanmasının önüne geçilmesi (sürat ve makul süre) amaçlanmaktadır). Kurumun, bu işlevin sınırları dışına taşırılarak uygulanması; kanun yolları ve denetim hukukunun özünü ve adil yargılanma hakkını tahrir eder.

Yeni hüküm, bir usul normu olması nedeniyle, dava tarihindeki hukuka bakılmaksızın geçmişe de etkilidir (HUMK m.578 ve HMK m.448). Sözelimi yeni düzenlemenin söz ve ruhuna aykırı değiştirerek veya düzelterek onama kararlarına karşı gidilecek karar düzeltme kanun yolunda yeni hüküm uygulanacaktır.

Düzelterek ve değiştirerek onama kurumunu hukuk usulü mevzuatımızda düzenleyen üç tane ve fakat bağlantılı hüküm bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, 18/6/1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 438 inci maddesinin yedinci fıkrası hükmüdür. Bu hüküm, bölge adliye mahkemeleri fiilen göreve başlayıncaya kadar 26/9/2004 tarihli ve 5236 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunun 21 inci maddesi ile 1086 sayılı Kanuna eklenen geçici 2 nci madde uyarınca uygulanmaya devam etmektedir. Bunlardan ikincisi, 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 26/9/2004 tarihli ve 5236 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunun 16 ncı maddesi ile değişik 436 ncı maddesinin ikinci fıkrasıdır. Bu hüküm halen yürürlüktedir fakat 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun uyarınca bölge adliye mahkemeleri fiilen göreve başlayıncaya kadar uygulanmamaktadır. Üçüncü hüküm ise 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 370 inci maddesinin ikinci fıkrasıdır. Her üç maddede değiştirilen hüküm aynı mahiyette hatta özdeş niteliktedir. Hükmün bu niteliği objektif bir birleşmeyi mümkün kılmaktadır. Objektif birleşme halinde yasama organı tek bir madde ile ilgili birden fazla maddeye aktarımda bulunabilir ve tek tasarrufla böyle bir sonucu üretebilir. (Anayasa m.7,87-“tasarruf ilkesi”). Komisyon, bu ilkeler çerçevesinde tek madde ile her üç hüküm için düzenlemeye gitmiştir.

Tasarıya aşağıdaki gerekçelerle 6100 sayılı Kanununa geçici 3 üncü madde eklenmesi amacıyla çerçeve 30 uncu madde eklenmiştir. Şöyle ki;

6100 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen geçici madde ile 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun geçici 2 maddesi uyarınca Resmî Gazetede ilan edilecek göreve başlama tarihine kadar 1086 sayılı Kanunun temyize ilişkin yürürlükteki hükümlerinin uygulanmasına devam olunması öngörülmüştür. Bölge adliye mahkemelerinin göreve başlama tarihinden önce aleyhine temyiz yoluna başvurulmuş olan kararlar hakkında, kesinleşinceye kadar 1086 sayılı Kanunun 26/9/2004 tarihli ve 5236 sayılı Kanunla yapılan değişiklikten önceki 427 ilâ 454 üncü maddelerin uygulanmasına devam olunacağı esas benimsenmiştir. Böylece bölge adliye mahkemelerinin faaliyete geçmesinden önce aleyhine temyiz yoluna başvurulmuş olan kararlar hakkında Yargıtay tarafından kanun yolu incelemesi yapılacak ve bu dosyalar ve işler bölge adliye mahkemelerine gönderilmeyecektir. Ayrıca 6100 sayılı Kanunla bölge adliye mahkemelerine görev verilen haller de de bu mahkemeler göreve başlayıncaya kadar yürürlükten kaldırılan 1086 sayılı Kanunun bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunacağı öngörülmektedir.

Tasarının çerçeve 33 üncü maddesi yapılan teselsül neticesinde 31 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının geçici 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 34 üncü maddesi çekişmesiz yargı işlerinden noterlerin yapacakları işler konusunda 6100 sayılı Kanunun (çekişmesiz yargı işleri bu Kanunun 382 vd. maddelerinde düzenlenmiş olduğundan) yürürlük tarihi itibarıyla paralellik sağlanması amacıyla değiştirilmiş ve yapılan değişiklik ve yapılan teselsül neticesinde 32 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 35 inci maddesi yapılan teselsül neticesinde 33 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarı görüşmeler sırasında redaksiyona tabi tutulmuştur.

Raporumuz, Genel Kurula sunulmak üzere Başkanlığınıza saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Ahmet İyimaya</i>	<i>Hakkı Köylü</i>	<i>Ali Öztürk</i>
Ankara	Kastamonu	Konya
Kâtip	Üye	Üye
<i>İlknur İnceöz</i>	<i>Ahmet Aydın</i>	<i>Zekeriya Aslan</i>
Aksaray	Adıyaman	Afyonkarahisar
Üye	Üye	Üye
<i>Hakkı Suha Okay</i>	Mehmet Fatih Atay	<i>Yılmaz Tunç</i>
Ankara	Aydın	Bartın
(Muhalefet şerhim eklidir)	(Son toplantıya katılmadı)	
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Emin Ekmen</i>	<i>Mehmet Salih Erdoğan</i>	<i>Hüseyin Tayfun İçli</i>
Batman	Denizli	Eskişehir
		(Muhalefîm, şerh ektedir)
Üye	Üye	Üye
Fuat Çay	Ahmet Ersin	<i>Veysi Kaynak</i>
Hatay	İzmir	Kahramanmaraş
(Son toplantıya katılmadı)	(Son toplantıya katılmadı)	
Üye	Üye	Üye
<i>Mevlüt Akgün</i>	<i>İhsan Koca</i>	<i>Cüneyt Yüksel</i>
Karaman	Malatya	Mardin
Üye		Üye
<i>Mustafa Hamarat</i>		<i>Rıdvan Yalçın</i>
Ordu		Ordu
		(Muhalefet şerhi eklidir)

MUHALEFET ŞERHİ

Yargı Hizmetlerinin Hızlandırılması Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısına, Adalet Komisyonunda yapılan görüşmelerde tutanaklara geçen gerekçeler de dahil olmak üzere aşağıda sunulan gerekçelerle karşıyız.

USUL YÖNÜNDEN :

1) Anayasamızın 67 ve 79. maddelerine göre; seçimler ve halkoylaması serbest, eşit, gizli, tek dereceli, genel oy, açık sayım ve döküm esaslarına göre, yargı yönetim ve denetimi altında yapılır. Seçimlerin başlamasından bitimine kadar, seçimin düzen içinde yönetimi ve dürüstlüğü ile ilgili bütün işlemleri yapma ve yaptırma, seçim süresince ve seçimden sonra seçim konularıyla ilgili yolsuzlukları, şikayet ve itirazları inceleme ve kesin karara bağlama ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin seçim tutanaklarını ve Cumhurbaşkanlığı seçimi tutanaklarını kabul etme görevi Yüksek Seçim Kurulununur. Yüksek Seçim Kurulunun kararları aleyhine başka bir mercie başvurulamaz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Seçimlerinin yenilenmesine, seçimin 12 Haziran 2011 Pazar günü yapılmasına, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun 03/03/2011 günü, 73 üncü Birleşiminde karar verilmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisininin 987 sayılı kararı 04/03/2011 tarihli ve 27864 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Yüksek Seçim Kurulunun yerleşmiş uygulamalarına göre, seçim işlemlerinin ve seçim sürecinin işlemeye başladığı tarih, aynı zamanda seçimin başlangıç tarihi olarak kabul edilmektedir. YSK'nun 07.03.2011 tarihli ve 157 sayılı kararına göre XXIV. Dönem Milletvekili Genel Seçiminin başlangıç tarihinin 14 Mart 2011 Pazartesi günü olarak belirlenmiş ve bu karar ilan edilmiştir. YSK'nun 07.03.2011 tarihli kararına göre; seçim sürecinin başlaması ile oy verme gününe kadar bütün ilgililerce yapılması gereken yasal işlemlerin bir takvime bağlanması zorunlu bulunmaktadır. Çünkü yasalar oy verme ile sonuçlanacak olan seçim süreci içinde seçim kurullarına, siyasi partilere, vatandaşlara ve tüm ilgililere sürelerle bağlı olarak görevler vermiş, yetki ve haklar tanımış, ayrıca Yüksek Seçim Kuruluna, seçim yasalarının kimi seçim iş ve işlemlerine ilişkin olarak tespit ettiği süreleri gerektiğinde kısaltarak uygulayabilme olanağı vermiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Seçimlerinin yenilenmesine, seçimin 12 Haziran 2011 Pazar günü yapılmasına, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun 03/03/2011 günü, 73 üncü Birleşiminde karar verdiğine göre; Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu ve komisyonları olağanüstü haller dışında veya Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin uzlaştığı ivedi konular dışında çalışmalarına ara vermesi temel ilkedir.

Hiçbir önceliği ve aciliyeti olmayan konularda Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun ve komisyonlarının siyasi iktidarın bir dayatması ile sabahlara kadar çalıştırılması Anayasamızın 67 ve 79. maddelerine aykırı olduğu gibi 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkındaki Kanuna, 2839 sayılı Milletvekili Seçim Kanununa ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununa açıkça aykırılık teşkil etmektedir. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri siyasi iktidarın bir dayatması ile karşı karşıyadır. 29 ilde ön seçim kararı almış bir siyasi partinin Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri bu dayatma nedeni ile bir yandan komisyon ve Genel Kurul çalışmalarına katkı vermekten, diğer yandan da ön seçim, aday yoklaması gibi seçim çalışmalarından yoksun bırakılmıştır. Adalet Komisyonu Başkanına iletilen bu itirazımız oylanmaksızın keyfi bir tutumla reddedilmiştir.

2) Ankara Milletvekili Sayın Ahmet İyimaya'nın Adalet Komisyonu Başkanı sıfatı ile Adalet Komisyonu üyelerine göndermiş olduğu 17.03.2011 tarihli yazı ve eki a) Yargı Hizmetlerinin Hızlandırılması Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/ 1012) ve b) Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/ 1013) yasama organı olan Türkiye Büyük Millet Meclisininin, yürütme organı olan siyasi iktidarın vesayeti altında hareket ettiğinin somut göstergesidir.

Her iki kanun tasarısı Bakanlar Kurulunca 16.03.2011 tarihinde 'çok acele' kayıtlı olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına gönderilmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı bu iki kanun tasarısını aynı gün 16.03.2011 tarihinde 'esas komisyon' olarak Adalet Komisyonuna havale etmiştir. Yargı Hizmetlerinin Hızlandırılması Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı 'tali komisyon' olarak Milli Savunma ve Plan Bütçe Komisyonuna da havale edilmiştir. Adalet Komisyonu Başkanı, Adalet Komisyonunu bir gün sonra 17.03.2011 tarihli yazısı ile toplantıya davet etmiş; gündemde yer alan işlerin görüşmelerinin 22.03.2011 Salı günü saat 15.30'da yapılacağını, gündemin bitirilememesi halinde, toplantıya 23.03.2011, 24.03.2011, 25.03.2011 ve 26.03.2011 günleri için bitimine kadar devam olunacağını bildirmiştir.

YSK tarafından seçim takviminin ilan edilmesi, aynı günlerde Plan ve Bütçe Komisyonunun ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunun çalışmaları bir yana, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun Tasarısını sabah saatlerine kadar aralıksız çalıştığı bir dönemde Adalet Komisyonunun böylesi bir çalışma takvimi ile zorlanması kabul edilemez. Kaldı ki; ihtisas komisyonu olan Plan ve Bütçe Komisyonu ile Milli Savunma Komisyonu başkanlarının Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün '*Başkanlıkça esas komisyon dışında, tali komisyonlara da havale edilmiş olan bir konu bu komisyonlarca on gün içinde sonuçlandırılır. Bu süre Başkanlıkça kısaltılabileceği gibi komisyonun müracaatı halinde en çok on gün daha uzatılabilir.*' şeklindeki hükmüne karşın on günlük süre beklenmeksizin 'komisyonların toplanmayacağına' dair yazıları Anayasa ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün amir hükümlerinin açık ihlalidir. Tali komisyon başkanlarının bu yazılı beyanları Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının ve komisyon üyelerinin iradelerini de hiçe saymak olarak kabul edilmelidir. Adalet Komisyonu üyeleri mali konular gibi genel bütçeyi ilgilendiren ve uzmanlık isteyen konulardan mahrum bırakıldığı gibi Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri de bu bilgilerden mahrum bırakılmışlardır. Bu konudaki itirazlarımız da komisyon başkanınca dikkate alınmamıştır.

KANUN TASARISI YÖNÜNDE:

Tasarı, hukukun üstünlüğüne denk düşecek ve adalet amacına hizmet edecek bir yapı getirme amacından yoksundur. Tasarının bir bütünlüğü ve ortak bir ruhu yoktur. Siyasal iktidar, her kanundan bir parça mantığı ile torba kanun geleneğini yargısal alana da taşımış bulunmaktadır. Başlı başına bu anlayış dahi, yargı bağımsızlığı ve hukukun üstünlüğü ilkeleri ile çatışmaktadır.

Tasarı içeriğine de aşağıdaki nedenlerle karşıyız:

1-) Bazı görevlerin, özellikle mirasçılık belgesini düzenleme işinin noterlere aktarılması, hizmetin amacı ile bağdaşmadıktan başka anayasaya da aykırıdır.

Yargı yetkisi, yalnızca yargı organları tarafından kullanılabilir münhasır yetkidir, daha ötesi mutlak bir erktir. Türk Medeni Kanunu ve komisyonca görüşülen tasarı, mirasçılık belgesinin verilmesi işinin çekişmesiz bir yargı işi olduğunu benimsemektedir. Ancak tasarı, isteğe bağlı olarak aynı işin noterlikçe de görülebileceğini öngörmektedir. Bir işin hem yargı ve hem de başka bir kurum tarafından görülebileceği anlayışı, yargısal hizmet temelinde anayasa ile çatışır. Yargısal görevlerde, yargı dışı bir kuruma seçeneikli görev transferi, Anayasanın 9 ve 142 nci madde hükümleri ile bağdaşmaz. Türk Medeni Kanununda bu ilkeye aykırı düzenlemelerin olması, tasarı için argüman oluşturmaz. Çünkü yasaların öbür yasalara değil, anayasaya uygunluğu esastır (Any.m.11).

Anayasanın 9. maddesi, “yargı yetkisi Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır.” hükmünü, Anayasanın 142. maddesi ise “ Mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve yargılama usulleri kanunla düzenlenir.” hükmünü taşımaktadır. Bu bağlamda özellikle mirasçılık belgesi verilmesi gibi yargı yetkisi kapsamında olan bir işlemin, bir yargı kurumu olmayan noterlere verilmesi Anayasanın belirtilen hükümlerine aykırıdır. Bu çerçevede mirasçılık belgesi verilmesi davalarının özelliklerinden kısaca söz etmek gerekmektedir.

Mirasçılık belgesi verilmesine ilişkin davalarla ilgili olarak Yargıtay kararlarında şu hususlara yer verildiği görülmektedir:

- ...Veraset ilamları, terekeye dahil gayrimenkullerin mirasçı olan kişi tarafında tapu siciline tescil edilmeden iktisap edildiğini belgeler... Bu bakımdan gayrimenkul hakkında verilmiş bir karar niteliğindedir...

- ...vatandaşlıktan çıkarılan davacının miras yolu ile mülk edinmesi mümkün bulunmadığından, mirasçılığının tespitinde de hukuki bir yararının bulunduğundan söz edilemez...

- ...dava hasımsız olarak açılmış olup, önceki veraset ilamında paydaş görülen X'in miras hakkını ilgilendirmektedir. HUMK'nun 73'üncü maddesince hakim iki tarafın iddia ve savunmalarının alınması için, usulen davet etmeden hüküm veremez...

- ...Mirastan iskat ve mahrumiyet sebepleri ya da mirasın reddi veya mirastan feragat sözleşmesi bulunması mirasçılık belgesi verilmesine veya istenmesine engel değildir. Bu nedenle...ancak davalının mirastan mahrum olduğunun ve mahrumiyetin hukuki sonuçlarının terekenin bölüştürülmesi sırasında gözetileceğine işaret edilmek suretiyle hüküm tesisi gerekir...

Sonuç olarak, mirasçılık belgesi verilmesi mutlaka bir yargılama faaliyeti gerektirmekte, yargılama ve karar verme yetkisine sahip olmayan noterlere bu yetkinin verilmesi, Anayasaya aykırı olduğu kadar yargı güvenliği ile hukuki güvenlik ilkelerine de aykırılık teşkil etmektedir.

Nitekim doktrinde de mirasçılık belgesi verilmesinin koşullarının tespiti, bir yargılama faaliyeti olduğu için bu faaliyetin noterlere devredilmemesi gerektiği görüşü ağırlıktadır. (Örneğin, Prof. Dr. Ahmet Kılıçoğlu, “Yargı Yükünün Hafifletilmesinde Noterlerin Rolü -Ufukun Ötesini Görmek - Sempozyum”-Ankara-2008, sh:101-102)

Ortak konuta davet ihtarı da aynı şekilde bir yargı yükü oluşturmaz. Tasarının bu işlere ilişkin bölümleri geri çekilmelidir.

Yasalarımızda çekişmesiz yargının hangi usul kurallarına tabi olduğu belirtilmiştir. Noterlikçe yapılacak işlemlerin hangi usul kurallarına tabi olduğunun tasarıda belirtilememiş olması da itirazlarımızın başka bir haklı yönüdür.

2-) Kanun yollarında tebliğname mekanizmasından geçici bir süre için de olsa vazgeçilemez. Sav-savunma ve yargı üçlüsü, ceza davasının her safhasında varlığı zorunlu bir güvencedir. Bu üçlü, hukuki ve maddi gerçeğe odaklanmış diyalektiğin öğeleridir. Kanun yolunda savcıyı çıkardığımız ölçüde gerçeğe erişim amacı bloke edilmiş olur. Bölge Adliye Mahkemelerine savcı sağlama saiki, gerçeğe erişim güvenliğini feda etmenin sebebi olamaz. Adil yargılanma hakkı, ceza diyalektiğine uygun yargı yapılmasını oluşturmanın bir devlet görevi olduğu unsurunu da içerir (Any.m.36, İ.H.A.S.m.6).

3-) Asliye Ceza Mahkemelerini geçici de olsa savcısız bırakmak, yargıya karşı güveni tahrip eder. Anlaşılan o ki yasa koyuculuğunda gözetilmesi gereken sosyal faktörlere karşı iktidar ya kör veya bilinçsizdir. Kanun yaparken “toplum ne der, topluma yansımaları ne olur?” sorularına cevap aramak en az hukuk kadar önemlidir. Adalete güvensizliği derinleştirecek düzenlemenin olumsuz maliyetleri, düzenlemenin getireceği yapay yararlarla karşı çok ağır yük oluşturabilirler. Asliye ceza sisteminden savcılarını çekmek, adalet hizmetini önemsememekle eşdeğerdedir.

Cumhuriyet Savcıları gerçek ve adil adaletin bulunmasında yargının olmazsa olmaz unsurudur. Sadece sanık aleyhine kanıtları toplamaz. Sanıkların lehinde olan kanıtların toplanmasına katkı sağlar. Siyasi iktidar 1925 Türkiye'sinin de gerisinde olduğunu ne yazık ki bu tasarı ile kanıtlamıştır. Şöyle ki; Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk 9 Ekim 1925 tarihinde Cumhuriyet Savcılarına şöyle seslenmektedir:

“... Savcılarımızın, kovuşturmak ve açmak zorunda oldukları ceza davaları, mahkeme huzurunda, her türlü delille aydınlatılacaktır. Cumhuriyet Savcılarının bu konuda yapacakları açıklamaları, kamu hukuku adına istenen ceza, suç ve sanık hakkında kamuoyunun aydınlatılması için ve verilecek hükmün niteliğine ilişkin açık bir fikir edinilmesini sağlamak için gerekli bulurum. Davaların Yargıtay'ca incelenmesi sırasında da, bu konunun büyük kolaylık sağlayacağı açıktır. Savcılık, karar değil, dava makamıdır. Yargılama sırasında ve duruşmada, savcılarımızın kendilerini herhangi bir davanın taraflarından sayarak ısrarla açıklamaları ve görüşlerinin kabul edilmesini ve desteklenmesini sağlamak için, tüm tarihsel ve yasal araçlardan yararlanmayı ihmal etmemeleri gerekir. (...) Türkiye Cumhuriyetinde kimsesiz bir birey yoktur. Cumhuriyet, böyle bir kavramı asla kabul edemez. İnsan hakları, yasalarımızın güvencesi altındadır. En güçsüz ve en kimsesizlerin yardımcısı devlet ve onun kamu hukuku temsilcileri olan Cumhuriyet Savcılarıdır. Kendilerini kimsesiz görenlerin, yanlarında her an haklarını aramakla görevli Cumhuriyet Savcıları bulunduğunu asla unutmamaları ve bundan emin olmaları gerekir. Zayıf ama haklı olanların en güçlü durumda olmaları, adliyesimizin en belirgin özelliği ve ülküsüdür.”

Komisyon görüşmelerinde; istinaf mahkemeleri için kadro yaratmak amacı ile böyle bir düzenlemeye gidildiğine ilişkin beyan yukarıda açıklanan gerekçelerle kabul edilemez. Komisyon görüşmelerinde de ifade edildiği üzere; böylesi bir anlayış bir bina inşa etmek için kurulu bir binadan malzeme çalmaya benzer!

4-) Yargıtay'ın, denetlediği dosyalar temelinde dava hakimine not vermesi sisteminden vazgeçilmesi doğru değildir. Hakim dosyadaki hukuk performansını ölçecek bundan daha etkili ve işlevli bir yöntem bulunamaz. Her ne kadar sistemin, alt mahkemece direnme yetkisinin kullanılmasını önleyen göreceli bir yönü var ise de, bu sorunun kendisine güvenen hakim yönünden bir engel teşkil etmeyeceği açıktır. Sistemin, kararı bozmaya uğratmayacak sağlamlıkta oluşturmak için hakimi hukuk araştırmasına iten bir işlevi de vardır.

5-) Ceza Muhakemesi sonunda verilen bazı kararların temyiz dışı tutulması, aynı mahkeme kararlarının temyizinde harç koşulu öngörülmesi, adil yargılanma hakkı ile bağdaşmaz. Henüz yürürlüğe girmemiş, Hukuk Muhakemesi Kanununda değişiklik yapılması, temel kanun çalışmasında zaafların bulunduğunu ortaya koyar. Bunda iktidar ve yasamanın ortak sorumluluğu vardır. Bu gerçek, yasama reformunun gerekliliğine ve ivediliğine bir başka açıdan vurgu oluşturur.

Bu sebeplerle Yargı Hizmetlerinin Hızlandırılması Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısına yukarıda açıklanan gerekçelerle karşı olduğumuzu saygılarımızla bildiririz.

Hakkı Süha Okay

Ankara

25 Mart 2011

H. Tayfun İçli

Eskişehir

MUHALEFET ŞERHİ

Milliyetçi Hareket Partisi olarak milletimizin beklentilerine uygun şekilde, yargı hizmetlerinin hızlandırılmasına dönük, her çabayı desteklemekten yanayız. Ancak AKP İktidarı, iktidardaki dokuz yılını yargının sorunlarını çözmek, yargıyı hızlandırmak, vatandaşlarımızın yargı hizmetlerine ulaşmasını çabuklaştırmak yerine, sürekli diğer bütün kurumlarla yaşandığı gibi kavgayla geçirmiştir.

Her fırsatta halen yargıda gerçek bir ihtisaslaşma sağlanamamıştır. Aynı hakim sabah aile mahkemesi, öğleyin, tüketici mahkemesi öğleden sonra fikri-sınai haklar mahkemesi, akşama doğru ticaret mahkemesi sıfatları ile davalara bakmaktadır.

Hukuk sistemimiz içerisinde hızlı yargı bakımından en önemli unsur bilirkişilik kurumu olmasına rağmen, halen müstakil yasası oluşturulmamış, sağlıklı bir işleyiş sağlanamamış, aynı dosya içinde birbirleriyle çelişkili sayısız bilirkişi raporu olmakta, para ve zaman israfına neden olmaktadır.

Halen itilafların önemli bir kısmının tarafı olmaya devam etmekteyken, bunun yanında adli çözüm mercileri haricinde yargı dışı çözüm yöntemleri hayata geçirilememiştir.

Tasarının bazı suç tiplerini kabahate döndüren maddelerine prensipte itirazımız yoktur. Yargının hızlandırılmasına ilişkin çok daha kapsamlı bir çalışmaya ihtiyaç olduğu muhakkaktır. Seçim kararı almış, seçime sayılı günler kalmış bir dönemde yeterli tartışma olanağı olmadan yasa çıkarmak uygulamada ciddi sorunlara yol açabilmektedir.

Tasarıda hakimlerin terfilerinde önemli yer tutan not uygulaması ve dosya geçirme uygulamasından vazgeçilmektedir. Gereksiz temyizlere yol açan ve hakimlerin kararlarında direnme imkanını dolaylı olarak engelleyen bu uygulamadan vazgeçilmesi bizce de olumlu bulunmaktadır. Ancak komisyonda yeni bir terfi ve denetim çalışması yapıldığına ilişkin netleşmemiş tartışma kuşularımızı celbetmiştir.

Tasarıyla asliye ceza mahkemelerinden savcılar çıkartıldığı gibi tebliğname uygulaması da sonlandırılmaktadır. İncelemenin genişletilmesi tutukluluk hali gibi durumlar bakımından savcıların önemli bir fonksiyonu bulunmaktadır. En azından önemli suç tipleri bakımından mevcut uygulamanın devamı faydalı olacaktır. Tebliğname uygulamasından vazgeçilmesi ise Yargıtay savcılarının itirazları bakımından mahzurlar taşımaktadır.

Tasarı ile mirasçılık belgesi ve evi terk eden eşe çekilecek ihtarname bakımından noterler yetkilendirilmektedir. Aynı işlemler için mahkemelerin yetkisi de devam edecektir. Bu durum fevkalade hatalıdır. Bir işlem ya adli makamca ya da adliye dışı makamca verilmelidir. Birkaç istisna hariç noterler hukukçu istihdam etmemektedir. Bazı nitelikli mirasçılık hususlarında hak kayıplarına neden olunabilecektir. Bütün ısrarımıza rağmen en azından diğer mirasçılara mirasçılık belgesinin tebliğ edilmesi metne konulamamıştır. Elbette yeterli teknik ve personel donanım sağlandıktan sonra noterlere vasıflı hukuk bürolarına hatta nüfus idarelerine bile bu yetkinin verilmesi mümkün olabilecektir.

Bu düşüncelerle muhalefet şerhimi arz ederim.

Rıdvan Yalçın

Ordu

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

YARGI HİZMETLERİNİN HIZLANDIRILMASI AMACIYLA BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- 21/6/1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanununun 47 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Askere sevk için çağrıldıkları halde;

a) Kendisinin tutukluluğu veya hükümlülüğü ya da herhangi bir resmi sağlık kurumu raporuyla belgelendirilmiş istirahat gerektiren hastalığı,

b) Ana, baba, eş, kardeş veya çocuğunun resmi sağlık kurumu heyet raporuyla belgelendirilmiş hayati tehlike içinde olduklarını gösteren hastalığı,

c) Sevkten önceki veya sonraki onbeş gün içinde ikinci derece dahil kan veya kayın hısımlarından birinin ölümü,

d) Sevkten önceki veya sonraki onbeş gün içinde kendisi veya ikinci derece dahil kan veya kayın hısımlarından birinin evlenmesi,

e) Sevkten önceki veya sonraki iki ay içinde çocuğunun doğması,

nedeniyle askerlik şubesine gelemeyecek olanlar, bu mazeretlerini kanıtlayan belgeleri askerlik şubesinde bulundurlar. Bunlar hakkında bakaya işlemi yapılmaz. Bu mazeretler dışındaki nedenlerle sevkini son gününe kadar askerlik şubesine gelmeyenler ile gelip de sevk evrakını alanlardan, kendilerine verilen yol süresi sonunda birliğine katılmayanlar, bakaya olarak kabul edilirler.”

MADDE 2- 1111 sayılı Kanunun 86 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 86- Son yoklamada buldukları yerdeki askerlik meclisi, elçilik veya konsolosluklara gelmeyen ve bu Kanunda yazılı bir mazereti bulunduğuna dair belge ibraz etmemiş olanlardan, birlikte son yoklamaya tabi oldukları doğumluların yurt genelinde normal sevk yılı içindeki ilk celp ve sevk tarihinden

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

YARGI HİZMETLERİNİN HIZLANDIRILMASI AMACIYLA BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- 21/6/1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanununun 47 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Askere sevk için çağrıldıkları halde;

a) Kendisinin tutukluluğu veya hükümlülüğü ya da herhangi bir resmi sağlık kurumu raporuyla belgelendirilmiş istirahat gerektiren hastalığı,

b) Ana, baba, eş, kardeş veya çocuğunun resmi sağlık kurumu heyet raporuyla belgelendirilmiş hayati tehlike içinde olduklarını gösteren hastalığı,

c) Sevkten önceki veya sonraki onbeş gün içinde ikinci derece dâhil kan veya kayın hısımlarından birinin ölümü,

d) Sevkten önceki veya sonraki onbeş gün içinde kendisi veya ikinci derece dâhil kan veya kayın hısımlarından birinin evlenmesi,

e) Sevkten önceki veya sonraki iki ay içinde çocuğunun doğması,

nedeniyle askerlik şubesine gelemeyecek olanlar, bu mazeretlerini kanıtlayan belgeleri askerlik şubesinde bulundurlar. Bunlar hakkında bakaya işlemi yapılmaz. Bu mazeretler dışındaki nedenlerle sevkini son gününe kadar askerlik şubesine gelmeyenler ile gelip de sevk evrakını alanlardan, kendilerine verilen yol süresi sonunda birliğine katılmayanlar, bakaya olarak kabul edilirler.”

MADDE 2- 1111 sayılı Kanunun 86 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 86- Son yoklamada buldukları yerdeki askerlik meclisi, elçilik veya konsolosluklara gelmeyen ve bu Kanunda yazılı bir mazereti bulunduğuna dair belge ibraz etmemiş olanlardan, birlikte son yoklamaya tabi oldukları doğumluların yurt genelinde normal sevk yılı içindeki ilk celp ve sevk tarihinden sonra ve

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

sonra ve son celp ve sevk döneminin bitiminden önce ele geçen veya kendiliğinden gelenlerden yüz Türk Lirası idarî para cezası alınır ve buldukları yerde resmi bir hekime yahut en yakın yerde bulunan asker hastanesinde muayene ettirilirlir. Muayene neticesinde askerliğe elverişli oldukları anlaşılardan erteleme hakkı bulunmayanlar askerlik meclislerince, bu meclisler toplu değilse idare heyetlerince haklarında karar alınarak Milli Savunma Bakanlığınca tespit edilen sınıf ve tertibat yerlerine derhal sevk olunurlar.

Son yoklamada buldukları yerdeki askerlik meclisi, elçilik veya konsolosluklara gelmeyen ve bu Kanunda yazılı bir mazereti bulunduğu dair belge ibraz etmemiş olanlardan, birlikte son yoklamaya tabi oldukları doğumlarının yurt genelinde normal sevk yılı içindeki son celp ve sevk döneminin bitimine kadar ele geçmeyenler, elde edildiklerinde buldukları yerde resmi bir hekime yahut en yakın yerde bulunan asker hastanesinde muayene ettirilirlir. Muayene neticesinde askerliğe elverişli oldukları anlaşılardan erteleme hakkı bulunmayanlar askerlik meclislerince, bu meclisler toplu değilse idare heyetlerince haklarında karar alınarak Milli Savunma Bakanlığınca tespit edilen sınıf ve tertibat yerlerine derhal sevk olunurlar.

İkinci fıkrada kapsamında yoklama kaçağı kaldıktan sonra ertelemesi yapılanlar ile birliklerine sevk edilenler hakkında bu Kanunun 89 uncu maddesinin dört ila yedinci fıkrada hükümleri uygulanır.

Yoklama kaçağı iken ertelemesi yapılmış olanlar, ertelemelerinin bittiği tarihi takip eden ilk mesai günü sevk edilirler.”

MADDE 3- 1111 sayılı Kanunun 89 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 89- Sınıf ve tertibatı belirlenmiş olanlardan, yapılan bildirim veya duyuru

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

son celp ve sevk döneminin bitiminden önce ele geçen veya kendiliğinden gelenlerden yüz Türk Lirası idarî para cezası alınır ve buldukları yerde resmi bir hekime yahut en yakın yerde bulunan asker hastanesinde muayene ettirilirlir. Muayene neticesinde askerliğe elverişli oldukları anlaşılardan erteleme hakkı bulunmayanlar askerlik meclislerince, bu meclisler toplu değilse idare heyetlerince haklarında karar alınarak Milli Savunma Bakanlığınca tespit edilen sınıf ve tertibat yerlerine derhal sevk olunurlar.

Son yoklamada buldukları yerdeki askerlik meclisi, elçilik veya konsolosluklara gelmeyen ve bu Kanunda yazılı bir mazereti bulunduğu dair belge ibraz etmemiş olanlardan, birlikte son yoklamaya tabi oldukları doğumlarının yurt genelinde normal sevk yılı içindeki son celp ve sevk döneminin bitimine kadar ele geçmeyenler, elde edildiklerinde buldukları yerde resmi bir hekime yahut en yakın yerde bulunan asker hastanesinde muayene ettirilirlir. Muayene neticesinde askerliğe elverişli oldukları anlaşılardan erteleme hakkı bulunmayanlar askerlik meclislerince, bu meclisler toplu değilse idare heyetlerince haklarında karar alınarak Milli Savunma Bakanlığınca tespit edilen sınıf ve tertibat yerlerine derhal sevk olunurlar.

İkinci fıkrada kapsamında yoklama kaçağı kaldıktan sonra ertelemesi yapılanlar ile birliklerine sevk edilenler hakkında bu Kanunun 89 uncu maddesinin dört ila yedinci fıkrada hükümleri uygulanır.

Yoklama kaçağı iken ertelemesi yapılmış olanlar, ertelemelerinin bittiği tarihi takip eden ilk mesai günü sevk edilirler.”

MADDE 3- 1111 sayılı Kanunun 89 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 89- Sınıf ve tertibatı belirlenmiş olanlardan, yapılan bildirim veya duyuru

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

üzerine birlikte sevk edilecekleri emsallerinin sevk tarihinin son gününe kadar gelmeyen ve bu durumları 47 nci maddede yazılı özürlerinden ileri gelmediği belirlenenler ile sevk edildikten sonra askerliğini yapacağı kıtaya gitmeksizin kaçanlardan elde edilip de erteleme hakkı bulunmayanlar derhal sevk olunurlar.

Bunlardan yedek subay yetişme şartlarını taşıyanlar, muayyen zamanlarda birliklerine veya yedek subay yetiştiren sınıf okullarına sevk edilirler.

Bakaya iken ertelemesi yapılmış olanlar, ertelemelerinin bittiği tarihi takip eden ilk mesai günü sevk edilirler.

Barışta, kabul edilebilir bir özürlü olmaksızın;

a) Yoklama kaçaklarından birlikte son yoklamaya tabi oldukları doğumlarının yurt genelinde normal sevk yılı içindeki son kfilesi gönderilmiş bulunanlar için, son kafilenin gönderilmesi tarihinden,

b) Saklılardan yaşıtılarının yurt genelinde normal sevk yılı içindeki son kfilesi gönderilmiş bulunanlar için, son kafilenin gönderilmesi tarihinden,

c) Bakaya kalanlar için, bakaya kaldıkları tarihten,

d) İhtiyat erattan çağırılıp da birlikte işleme tabi olduğu kişiler gönderilmiş bulunanlar için, en son gönderilme tarihinden,

e) Yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olup olmamasına bakılmaksızın askerlik şubesince sevk edildiği kıtasına katılmayan veya geç katılanlar için, kendilerine tanınan kanuni yol süresinin bitiminden,

itibaren dört ay içinde gelenler ikiyüzelli, yakalananlar bin; dört aydan sonra bir yıl içinde gelenler beşyüz, yakalananlar ikibin; bir yıldan sonra gelenler yediyüzelli, yakalananlar üç bin Türk Lirası idarî para cezasıyla cezalandırılır. Bir yıldan sonra tamamlanan her takvim yılı için kendiliğinden gelenler ayrıca bin, yakalananlar

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

üzerine birlikte sevk edilecekleri emsallerinin sevk tarihinin son gününe kadar gelmeyen ve bu durumları 47 nci maddede yazılı özürlerinden ileri gelmediği belirlenenler ile sevk edildikten sonra askerliğini yapacağı kıtaya gitmeksizin kaçanlardan elde edilip de erteleme hakkı bulunmayanlar derhal sevk olunurlar.

Bunlardan yedek subay yetişme şartlarını taşıyanlar, muayyen zamanlarda birliklerine veya yedek subay yetiştiren sınıf okullarına sevk edilirler.

Bakaya iken ertelemesi yapılmış olanlar, ertelemelerinin bittiği tarihi takip eden ilk mesai günü sevk edilirler.

Barışta, kabul edilebilir bir özürlü olmaksızın;

a) Yoklama kaçaklarından birlikte son yoklamaya tabi oldukları doğumlarının yurt genelinde normal sevk yılı içindeki son kfilesi gönderilmiş bulunanlar için, son kafilenin gönderilmesi tarihinden,

b) Saklılardan yaşıtılarının yurt genelinde normal sevk yılı içindeki son kfilesi gönderilmiş bulunanlar için, son kafilenin gönderilmesi tarihinden,

c) Bakaya kalanlar için, bakaya kaldıkları tarihten,

d) İhtiyat erattan çağırılıp da birlikte işleme tabi olduğu kişiler gönderilmiş bulunanlar için, en son gönderilme tarihinden,

e) Yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olup olmamasına bakılmaksızın askerlik şubesince sevk edildiği kıtasına katılmayan veya geç katılanlar için, kendilerine tanınan kanuni yol süresinin bitiminden,

itibaren dört ay içinde gelenler ikiyüzelli, yakalananlar bin; dört aydan sonra bir yıl içinde gelenler beşyüz, yakalananlar ikibin; bir yıldan sonra gelenler yediyüzelli, yakalananlar üçbin Türk Lirası idarî para cezasıyla cezalandırılır. Bir yıldan sonra tamamlanan her takvim yılı için kendiliğinden gelenler ayrıca bin, yakalananlar

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

ayrıca ikibin Türk Lirası idarî para cezası ile cezalandırılır. Ancak bu eylemlerinden sonra askerlik şubesince ilk sevk edildikleri kıtalara gecikmeksizin katılmaları halinde haklarında verilecek idarî para cezalarının yarısına hükmedilir.

Bu madde uyarınca verilecek idarî para cezalarına ilişkin evrak, yükümlünün bağlı olduğu askerlik şubesi başkanlıklarınca yükümlünün nüfusa kayıtlı olduğu yer mülki idare amirliklerine gönderilir ve idarî para cezası ilgili il ya da ilçe idare kurullarınca verilir.

Bu madde uyarınca verilen idarî para cezaları hakkında 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununda öngörülen kanun yoluna müracaat edilebilir. Bu cezaların yerine getirilmesi askerlik hizmetlerinin sonuna bırakılır. Bu süreler içinde zamaşımı işlemez.

Barişta, dördüncü fıkra uyarınca verilen idarî para cezası kesinleştikten sonra dördüncü fıkrada sayılan eylemlerden herhangi birini işleyenler ile bu eylemleri seferberlik ve savaş halinde işleyenler hakkında askerlik şubelerince suç dosyaları hazırlanarak yükümlünün nüfusa kayıtlı olduğu yer Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir.”

MADDE 4- 22/5/1930 tarihli ve 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun 63 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1- Barişta, 1111 sayılı Askerlik Kanununun 89 uncu maddesi uyarınca haklarında verilen idarî para cezası kesinleştikten sonra kabul edilecek bir özrü olmadan,

a) Yoklama kaçaklarından birlikte son yoklamaya tabi oldukları doğumlarının yurt genelinde normal sevk yılı içindeki son kfilesi gönderilmiş bulunanlar için, son kafilenin gönderilmesi tarihinden,

b) Bakaya kalanlar için, bakaya kaldıkları tarihten,

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

ayrıca ikibin Türk Lirası idarî para cezası ile cezalandırılır. Ancak bu eylemlerinden sonra askerlik şubesince ilk sevk edildikleri kıtalara gecikmeksizin katılmaları halinde haklarında verilecek idarî para cezalarının yarısı verilir.

Bu madde uyarınca verilecek idarî para cezalarına ilişkin evrak, yükümlünün bağlı olduğu askerlik şubesi başkanlıklarınca yükümlünün nüfusa kayıtlı olduğu yer mülki idare amirliklerine gönderilir ve idarî para cezası ilgili il ya da ilçe idare kurullarınca verilir.

Bu madde uyarınca verilen idarî para cezaları hakkında 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununda öngörülen kanun yoluna müracaat edilebilir. Bu cezaların yerine getirilmesi askerlik hizmetlerinin sonuna bırakılır. Bu süreler içinde zamaşımı işlemez.

Barişta, dördüncü fıkra uyarınca verilen idarî para cezası kesinleştikten sonra dördüncü fıkrada sayılan eylemlerden herhangi birini işleyenler ile bu eylemleri seferberlik ve savaş halinde işleyenler hakkında askerlik şubelerince suç dosyaları hazırlanarak yükümlünün nüfusa kayıtlı olduğu yer Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir.”

MADDE 4- 22/5/1930 tarihli ve 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun 63 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1- Barişta, 1111 sayılı Askerlik Kanununun 89 uncu maddesi uyarınca haklarında verilen idarî para cezası kesinleştikten sonra kabul edilecek bir özrü olmadan,

a) Yoklama kaçaklarından birlikte son yoklamaya tabi oldukları doğumlarının yurt genelinde normal sevk yılı içindeki son kfilesi gönderilmiş bulunanlar için, son kafilenin gönderilmesi tarihinden,

b) Bakaya kalanlar için, bakaya kaldıkları tarihten,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

c) İhtiyat erattan çağrılıp da birlikte işleme tabi olduğu kişiler gönderilmiş bulunanlar için, en son gönderilme tarihinden,

d) Yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olup olmamasına bakılmaksızın askerlik şubesince sevk edildiği kıtasına katılmayan veya geç katılanlar için, kendilerine tanınan kanuni yol süresinin bitiminden,

itibaren dört ay içinde gelenler altı aya kadar, yakalananlar iki aydan altı aya kadar; dört aydan sonra bir yıl içinde gelenler iki aydan bir yıla kadar, yakalananlar dört aydan bir yıla kadar; bir yıldan sonra gelenler dört aydan iki yıla kadar, yakalananlar altı aydan üç yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.”

MADDE 5- 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 353 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İcra mahkemesinin verdiği tazyik ve disiplin hapsine ilişkin kararlara karşı, tefhim veya tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde, kararı veren icra mahkemesine itiraz edilebilir. Kararına itiraz edilen mahkeme, itirazı yerinde görürse kararını düzeltir; itirazı yerinde görmezse en çok üç gün içinde dosyayı, itirazı incelemesi için o yerde icra mahkemesinin birden fazla dairesinin bulunması halinde, numara olarak kendisini izleyen daireye, son numaralı daire için birinci daireye, o yerde icra mahkemesinin tek dairesi bulunması halinde asliye ceza mahkemesine, icra mahkemesi hakimi ile asliye ceza mahkemesi hakiminin aynı hakim olması halinde ise, en yakın asliye ceza mahkemesine gönderir. İtiraz incelemesi neticesinde verilen karar kesindir.”

MADDE 6- 2004 sayılı Kanunun 354 üncü maddesinin başlığı “Davanın ve cezanın düşmesi ile ceza verilemeyecek haller” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Nafaka alacaklarına ilişkin takipler hariç, toplam alacak miktarı Asgari Ücret Tespit Ko-

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

c) İhtiyat erattan çağrılıp da birlikte işleme tabi olduğu kişiler gönderilmiş bulunanlar için, en son gönderilme tarihinden,

d) Yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olup olmamasına bakılmaksızın askerlik şubesince sevk edildiği kıtasına katılmayan veya geç katılanlar için, kendilerine tanınan kanuni yol süresinin bitiminden,

itibaren dört ay içinde gelenler altı aya kadar, yakalananlar iki aydan altı aya kadar; dört aydan sonra bir yıl içinde gelenler iki aydan bir yıla kadar, yakalananlar dört aydan bir yıla kadar; bir yıldan sonra gelenler dört aydan iki yıla kadar, yakalananlar altı aydan üç yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.”

MADDE 5- 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 353 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İcra mahkemesinin verdiği tazyik ve disiplin hapsine ilişkin kararlara karşı, tefhim veya tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde, kararı veren icra mahkemesine itiraz edilebilir. Kararına itiraz edilen mahkeme, itirazı yerinde görürse kararını düzeltir; itirazı yerinde görmezse en çok üç gün içinde dosyayı, itirazı incelemesi için o yerde icra mahkemesinin birden fazla dairesinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisini izleyen daireye, son numaralı daire için birinci daireye, o yerde icra mahkemesinin tek dairesi bulunması hâlinde asliye ceza mahkemesine, icra mahkemesi hâkimi ile asliye ceza mahkemesi hâkiminin aynı hâkim olması hâlinde ise, en yakın asliye ceza mahkemesine gönderir. İtiraz incelemesi neticesinde verilen karar kesindir.”

MADDE 6- 2004 sayılı Kanunun 354 üncü maddesinin başlığı “Davanın ve cezanın düşmesi ile ceza verilemeyecek hâller” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Nafaka alacaklarına ilişkin takipler hariç, toplam alacak miktarı Asgari Ücret Tespit

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

misyonu tarafından onaltı yaşını doldurmuş olanlar için her yıl belirlenen aylık brüt asgari ücret tutarının altında kalan takiplerde bu Kanunda öngörülen disiplin ve tazyik hapsi uygulanmaz.”

MADDE 7- 15/7/1950 tarihli ve 5682 sayılı Pasaport Kanununun 33 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 33- Türkiye Cumhuriyeti sınırlarını pasaportsuz veya pasaport yerine kaim olacak bir vesikayı hamil olmaksızın terkeden veya buna teşebbüs edenlere bin Türk Lirasından üçbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.”

MADDE 8- 5682 sayılı Kanunun 34 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 34- Türkiye Cumhuriyeti sınırlarından her nasılsa pasaportsuz olarak girebilmiş olan vatandaşlar ve yabancılara bin Türk Lirasından üçbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Bu gibilerden yabancı olanlar sınır dışı edilirler.”

MADDE 9- 5682 sayılı Kanunun 35 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 35- Bakanlar Kurulunca tayin olunan mahallerden başka yerlerden Türkiye’ye giren veya Türkiye’den çıkanlar usulüne uygun pasaport veya vesika taşısalar bile üçyüz Türk Lirası idarî para cezası ile cezalandırılırlar.”

MADDE 10- 5682 sayılı Kanunun 38 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 38- Bu Kanun hükümlerine göre idarî para cezasına karar vermeye, ilgili kolluk birimi amiri yetkilidir.”

MADDE 11- 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 91 inci maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“14 üncü maddenin (A) ve (B) bentleriyle yasak edilen ve yukarıdaki fıkralarda yazılı bulunmayan fiilleri işleyenlere, ikiyüzelli Türk Lirasından ikibin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Bu fiillerin, 3 üncü madde

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Komisyonu tarafından her yıl belirlenen aylık en yüksek brüt asgari ücret tutarının altında kalan takiplerde bu Kanunda öngörülen disiplin ve tazyik hapsi uygulanmaz.”

MADDE 7- 15/7/1950 tarihli ve 5682 sayılı Pasaport Kanununun 33 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 33- Türkiye Cumhuriyeti sınırlarını pasaportsuz veya pasaport yerine kaim olacak bir vesikayı hamil olmaksızın terkeden veya buna teşebbüs edenlere bin Türk Lirasından üçbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.”

MADDE 8- 5682 sayılı Kanunun 34 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 34- Türkiye Cumhuriyeti sınırlarından her nasılsa pasaportsuz olarak girebilmiş olan vatandaşlar ve yabancılara bin Türk Lirasından üçbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Bunlardan yabancı olanlar sınır dışı edilirler.”

MADDE 9- 5682 sayılı Kanunun 35 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 35- Bakanlar Kurulunca tayin olunan mahallerden başka yerlerden Türkiye’ye giren veya Türkiye’den çıkanlar usulüne uygun pasaport veya vesika taşısalar bile üçyüz Türk Lirası idarî para cezası ile cezalandırılırlar.”

MADDE 10- 5682 sayılı Kanunun 38 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 38- Bu Kanun hükümlerine göre idarî para cezasına karar vermeye, ilgili kolluk birimi amiri yetkilidir.”

MADDE 11- 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 91 inci maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“14 üncü maddenin (A) ve (B) bentleriyle yasak edilen ve yukarıdaki fıkralarda yazılı bulunmayan fiilleri işleyenlere, ikiyüzelli Türk Lirasından ikibin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Bu fiillerin, 3 üncü madde

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

gereğince orman rejimi altına alınan yerlerde veya 23 üncü, 24 üncü ve 25 inci maddeler gereğince muhafaza ormanı veya milli park olarak ayrılmış ormanlarda işlenmesi halinde verilecek idarî para cezası beşyüz Türk Lirasından az olamaz. Bu fiilin konusunu oluşturan veya işlenmesi suretiyle elde edilen eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine de karar verilir.”

MADDE 12- 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde yer alan “açılan davalar” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve kanun yolu başvuruları ile ceza mahkemelerinden verilen kararlara karşı kanun yolu başvuruları,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 13- 492 sayılı Kanunun (1) sayılı Tarifesinin “A- Mahkeme Harçları” bölümünün “Hukuk ve ticaret davalarıyla, idarî davalarda ihtilafsız yargı konularında ve icra tetkik mercilerinde” başlığında yer alan “Hukuk” ibaresinden sonra gelmek üzere “, ceza” ibaresi eklenmiş, “IV. Temyiz ve itiraz harçları” kısmı başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı Kanunun (2) sayılı Tarifesinin “II-Maktu harçlar” bölümünün (11) numaralı bendine “miras taksim mukaveleleri,” ibaresinden sonra gelmek üzere “mirasçılık belgesi,” ibaresi eklenmiştir.

“IV. Temyiz, istinaf ve itiraz harçları:

- a) Yargıtay hukuk dairelerine yapılacak temyiz başvurularında 100 TL
- b) Yargıtay ceza dairelerine yapılacak temyiz başvurularında 80 TL
- c) Danıştaya yapılacak temyiz başvurularında 100 TL
- d) Yürütmenin durdurulmasına ilişkin itirazlar dahil olmak üzere bölge idare mahkemelerine itirazın yapılacak başvurularda 50 TL
- e) Bölge Adliye Mahkemeleri hukuk dairelerine yapılacak istinaf yolu başvurularında 50 TL

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

gereğince orman rejimi altına alınan yerlerde veya 23 üncü, 24 üncü ve 25 inci maddeler gereğince muhafaza ormanı veya milli park olarak ayrılmış ormanlarda işlenmesi halinde verilecek idarî para cezası beşyüz Türk Lirasından az olamaz. Bu fiilin konusunu oluşturan veya işlenmesi suretiyle elde edilen eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine de karar verilir.”

MADDE 12- 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde yer alan “açılan davalar” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve kanun yolu başvuruları ile ceza mahkemelerinden verilen kararlara karşı kanun yolu başvuruları,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 13- 492 sayılı Kanunun (1) sayılı Tarifesinin “A- Mahkeme Harçları” bölümünün “Hukuk ve ticaret davalarıyla, idarî davalarda ihtilafsız yargı konularında ve icra tetkik mercilerinde” başlığında yer alan “Hukuk” ibaresinden sonra gelmek üzere “, ceza” ibaresi eklenmiş, “IV. Temyiz ve itiraz harçları” kısmı başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı Kanunun (2) sayılı Tarifesinin “II-Maktu harçlar” bölümünün (11) numaralı bendine “miras taksim mukaveleleri,” ibaresinden sonra gelmek üzere “mirasçılık belgesi,” ibaresi eklenmiştir.

“IV. Temyiz, istinaf ve itiraz harçları:

- a) Yargıtay hukuk dairelerine yapılacak temyiz başvurularında 100 TL
- b) Yargıtay ceza dairelerine yapılacak temyiz başvurularında 40 TL
- c) Danıştaya yapılacak temyiz başvurularında 100 TL
- d) Yürütmenin durdurulmasına ilişkin itirazlar dahil olmak üzere bölge idare mahkemelerine itirazın yapılacak başvurularda 50 TL
- e) Bölge Adliye Mahkemeleri hukuk dairelerine yapılacak istinaf yolu başvurularında 50 TL

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

f) Bölge Adliye Mahkemeleri ceza dairelerine yapılacak istinaf yolu başvurularında 40 TL

g) İdari yaptırımlar konusunda sulh ceza mahkemelerince verilen son karara karşı itirazen yapılacak başvurularda 40TL

h) İcra mahkemelerinin kararlarına karşı itirazen yapılacak başvurularda 40TL”

MADDE 14- 18/1/1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanununa 71 inci maddesinden sonra gelmek üzere “Diğer İşlemler” başlığıyla “Üçüncü Bölüm” ve aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

“ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Diğer İşlemler

Noterlerin yapabilecekleri diğer işlemler:

MADDE 71/A- Aşağıda belirtilen işlemler noterler tarafından da yapılabilir:

a) Terk eden eşin ortak konuta davet edilmesi.

b) Mirasçılık belgesi verilmesi.

Uygulanacak usul:

MADDE 71/B- Noterler, ilgilinin yazılı veya sözlü başvurusu üzerine, talep edilen işlemlerle ilgili bir tutanak düzenler. İşlemler yapılırken, o işlemlerle ilgili özel kanunlarındaki usuller de gözetilir. Talebin konusu bir belge düzenlenmesini gerektiriyorsa noter, ilgisine bu belgeyi de düzenleyerek verir.

Noterler, 71/A maddesinde belirtilen işlemleri bizzat yaparlar. Ancak, noterlik dairesinde imza yetkisi verilmiş hukuk fakültesi mezunu görevli veya noter stajyeri mevcut ise bu işlemler onun tarafından da yapılabilir.

Mirasçılık belgesi verilmesinin yargılamayı gerektirmesi veya nüfus kayıtlarının mirasçılık belgesi verilmesi konusunda yeterli olmaması durumunda, mirasçılık belgesi noterler tarafından verilemez.

71/A maddesinde yer alan işlemlere ilişkin taleplerde noterler tarafından alınacak ücret 112 nci madde uyarınca düzenlenen Noterlik

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

f) Bölge Adliye Mahkemeleri ceza dairelerine yapılacak istinaf yolu başvurularında 20 TL

g) İdari yaptırımlar konusunda sulh ceza mahkemelerince verilen son karara karşı itirazen yapılacak başvurularda 20 TL

h) İcra mahkemelerinin kararlarına karşı itirazen yapılacak başvurularda 20 TL”

MADDE 14- 18/1/1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanununa 71 inci maddesinden sonra gelmek üzere “Diğer İşlemler” başlığıyla “Üçüncü Bölüm” ve aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

“ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Diğer İşlemler

Noterlerin yapabilecekleri diğer işlemler:

MADDE 71/A- Aşağıda belirtilen işlemler noterler tarafından da yapılabilir:

a) Terk eden eşin ortak konuta davet edilmesi.

b) Mirasçılık belgesi verilmesi.

Uygulanacak usul:

MADDE 71/B- Noterler, ilgilinin yazılı veya sözlü başvurusu üzerine, talep edilen işlemlerle ilgili bir tutanak düzenler. İşlemler yapılırken, o işlemlerle ilgili özel kanunlarındaki usuller de gözetilir. Talebin konusu bir belge düzenlenmesini gerektiriyorsa noter, ilgisine bu belgeyi de düzenleyerek verir.

Noterler, 71/A maddesinde belirtilen işlemleri bizzat yaparlar. Ancak, noterlik dairesinde imza yetkisi verilmiş hukuk fakültesi mezunu görevli veya noter stajyeri mevcut ise bu işlemler onun tarafından da yapılabilir.

Mirasçılık belgesi verilmesinin yargılamayı gerektirmesi veya nüfus kayıtlarının mirasçılık belgesi verilmesi konusunda yeterli olmaması durumunda, mirasçılık belgesi noterler tarafından verilemez.

71/A maddesinde yer alan işlemlere ilişkin taleplerde noterler tarafından alınacak ücret 112 nci madde uyarınca düzenlenen Noterlik

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Ücret Tarifesinde ayrıca gösterilir. Bu işlemlere ilişkin düzenlenen kağıtlar değerli kağıt bedellerinden istisnadır.

İtiraz:

MADDE 71/C- Noterlerin verdikleri mirasçılık belgesi hakkında, mirasçılar ve bu belgeyi esas alarak işlem yapacak kurumlar tarafından sulh hukuk mahkemesine itirazda bulunulabilir. Sulh hukuk mahkemesi, itiraz üzerine verdiği kararın bir örneğini ilgili notere ve gerekiyorsa Türkiye Noterler Birliğine de bildirir.”

MADDE 15- 6/1/1982 tarihli ve 2575 sayılı Danıştay Kanununun 24 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“c) Ülke genelinde uygulanacak düzenleyici işlemlere,”

MADDE 16- 2575 sayılı Kanunun 52 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“3. Başkanlık Kurulunun, (1) numaralı fıkranın (a), (b) ve (c) bentleri uyarınca verdiği kararlara karşı, yedi gün içerisinde üye tamsayısının en az üçte biri tarafından yazılı olarak Danıştay Genel Kuruluna itiraz edilebilir. Genel Kurul, Başkanlık Kurulu kararlarını aynen onaylayabileceği gibi değiştirerek de onaylayabilir.”

MADDE 17- 2575 sayılı Kanuna 95 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Bilgi İşlem Merkezi Müdürlüğü ve görevleri

MADDE 95/A- Bilgi İşlem Merkezi, Danıştay Başkanlığına bağlı olarak görev yapar ve bir müdür yönetiminde yeteri kadar şef, mühendis, programcı, çözümleyici, bilgisayar işletmeni, veri hazırlama ve kontrol işletmeni ile teknisyenden oluşur.

Bilgi İşlem Merkezi Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Ücret Tarifesinde ayrıca gösterilir. Bu işlemlere ilişkin düzenlenen kağıtlar değerli kağıt bedellerinden istisnadır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

İtiraz:

MADDE 71/C- Noterlerin verdikleri mirasçılık belgesi hakkında, menfaati ihlal edilenler tarafından sulh hukuk mahkemesine itirazda bulunulabilir. Sulh hukuk mahkemesi, itiraz üzerinde verdiği kararın bir örneğini ilgili notere ve Türkiye Noterler Birliğine bildirir.”

MADDE 15- 6/1/1982 tarihli ve 2575 sayılı Danıştay Kanununun 52 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“3. Başkanlık Kurulunun, (1) numaralı fıkranın (a) ve (b) bentleri uyarınca verdiği kararlara karşı, yedi gün içerisinde üye tamsayısının en az üçte biri tarafından yazılı olarak Danıştay Genel Kuruluna itiraz edilebilir. Genel Kurul, Başkanlık Kurulu kararlarını aynen onaylayabileceği gibi değiştirerek de onaylayabilir.”

MADDE 16- 2575 sayılı Kanuna 95 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Bilgi İşlem Merkezi Müdürlüğü ve görevleri

MADDE 95/A- Bilgi İşlem Merkezi, Danıştay Başkanlığına bağlı olarak görev yapar ve bir müdür yönetiminde yeteri kadar şef, mühendis, programcı, çözümleyici, bilgisayar işletmeni, veri hazırlama ve kontrol işletmeni ile teknisyenden oluşur.

Bilgi İşlem Merkezi Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

a) Danıştay Başkanlığında bilgi işlem sistemini ilk derece ve bölge idare mahkemeleri bilişim sistemiyle koordineli olarak kurmak, işletmek, bakım ve onarımlarını yapmak veya yaptırmak, bilgi işlem sistemleri ile ilgili teknolojileri ve gelişmeleri takip ederek ihtiyaçlara göre gerekli güncellemeleri yapmak, Danıştay Başkanlığının ihtiyaçlarına göre projeler üretmek yazılım geliştirmek ve güncellemek.

b) Gerektiğinde, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının geliştirmiş olduğu yazılımlarla uyumu sağlamak, uluslararası kapsamda, sistemler arası çevrim içi ve çevrim dışı veri akışını ve koordinasyonu sağlamak, bilişim teknolojileri ile ilgili ulusal ve uluslararası faaliyetlerde Danıştay Başkanlığınca verilen görevleri yerine getirmek.

c) Danıştayın faaliyet alanına ilişkin olarak hazırlanan karar, mevzuat, genelge, görüş, metin ve belgelerin, Türkiye'nin üyesi olduğu ve yargı yetkisi tanınan uluslararası mahkeme kararlarının, kullanıcıların hizmetine sunulması için gerekli desteği sağlamak.

d) Danıştay Başkanlığı bilgi sistemlerinde güvenlik politikalarının usul ve esaslarının belirlenmesi, uygulanması ve güncellenerek denetlenmesini sağlamak.

e) Bilgisayar ve bilgi sistemlerinin kullanılmasında Danıştay Başkanlığınca çıkartılacak esasları hazırlamak, Danıştayın tüm birimlerinde görev yapan bilgisayar kullanıcılarının talepleri de dikkate alınarak gerekli eğitimlerini sağlamak.

f) Danıştay Başkanlığı tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.”

MADDE 18- 2575 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 24- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda açılmış bulunan

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

a) Danıştay Başkanlığında bilgi işlem sistemini ilk derece ve bölge idare mahkemeleri bilişim sistemiyle koordineli olarak kurmak, işletmek, bakım ve onarımlarını yapmak veya yaptırmak, bilgi işlem sistemleri ile ilgili teknolojileri ve gelişmeleri takip ederek ihtiyaçlara göre gerekli güncellemeleri yapmak, Danıştay Başkanlığının ihtiyaçlarına göre projeler üretmek yazılım geliştirmek ve güncellemek.

b) Gerektiğinde, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının geliştirmiş olduğu yazılımlarla uyumu sağlamak, uluslararası kapsamda, sistemler arası çevrim içi ve çevrim dışı veri akışını ve koordinasyonu sağlamak, bilişim teknolojileri ile ilgili ulusal ve uluslararası faaliyetlerde Danıştay Başkanlığınca verilen görevleri yerine getirmek.

c) Danıştayın faaliyet alanına ilişkin olarak hazırlanan karar, mevzuat, genelge, görüş, metin ve belgelerin, Türkiye'nin üyesi olduğu ve yargı yetkisi tanınan uluslararası mahkeme kararlarının, kullanıcıların hizmetine sunulması için gerekli desteği sağlamak.

d) Danıştay Başkanlığı bilgi sistemlerinde güvenlik politikalarının usul ve esaslarının belirlenmesi, uygulanması ve güncellenerek denetlenmesini sağlamak.

e) Bilgisayar ve bilgi sistemlerinin kullanılmasında Danıştay Başkanlığınca çıkartılacak esasları hazırlamak, Danıştayın tüm birimlerinde görev yapan bilgisayar kullanıcılarının talepleri de dikkate alınarak gerekli eğitimlerini sağlamak.

f) Danıştay Başkanlığı tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

ve bu Kanunla idare ve vergi mahkemelerinin görevleri kapsamına alınan davalar, Danıştayda bakılarak sonuçlandırılır.”

MADDE 19- 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 45 inci maddesinin (1) numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1. İdare ve vergi mahkemelerinin;

a) İlk ve orta öğretim öğrencilerinin kayıt, nakil, ilişik kesme, disiplin ve sınıf geçmeleri ile notlarının tespitine ilişkin işlemlerden,

b) Yükseköğretim öğrencilerinin kayıt, nakil, öğrencilikle ilişkisinin kesilmesi sonucunu doğuranlar dışında kalan disiplin cezaları, sınıf geçme ve notlarının tespitine ilişkin işlemlerden,

c) Kamu görevlileri hakkında tesis edilen geçici görevlendirme, vekaleten atama, ikinci görev, görevden uzaklaştırma, yolluk, lojman, izin ve il içi naklen atama işlemleri ile bölge teşkilatı olan kurum ve kuruluşlarda görev yapan kamu görevlilerinin bölge içi atama işlemlerinden,

d) Kamu görevlilerinin, görevle ilişkisinin kesilmesi sonucunu doğuranlar dışında kalan disiplin cezalarından,

e) 3091 sayılı Taşınmaz Mal Zilyedliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanunun uygulanmasından,

f) 5737 sayılı Vakıflar Kanununun 16 ncı ve 20 nci maddelerinde düzenlenen tahliye işlemlerinden,

g) 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ile 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu gereğince kamu kurum ve kuruluşları tarafından sosyal yardım amacıyla bağlanan aylık ve yapılan sosyal yardımlarla ilgili uygulamalardan,

h) Asker ailesine yardım ile ilgili işlemler hakkında açılacak davalardan,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

ı) 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 75 inci, 5393 sayılı Belediye Kanununun 15 inci ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 7 nci maddesinin uygulanmasından,

j) 4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanunun uygulanmasından,

k) 1380 sayılı Su Ürünleri Kanununun uygulanmasından,

l) 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu uyarınca valiliklerce, kaymakamlıklarla ve belediyelerce tesis edilecek işlemlerden,

m) 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunundan kaynaklanan ulaşım ve toplu taşımaya ilişkin işlemlerden,

n) 3194 sayılı İmar Kanunu ve diğer kanunlar uyarınca tesis edilen mühürleme, durdurma, yıkım kararları ile bunlara ilişkin olarak verilen para cezaları ve bu cezaların tahsili amacıyla tesis edilen işlemlerden,

o) 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanundan,

p) Tek hakim tarafından karara bağlanan vergi ve diğer kamu alacaklarının asıllarına bağlı ceza, faiz, gecikme faizi ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun bunlar hakkında uygulanmasından,

r) Konusu ellibin lirayı aşmayan idarî işlemler ile bu miktarı aşmayan tazminat istemlerinden,

kaynaklanan uyuşmazlıklarla ilgili olarak verdikleri nihai kararlar ile tek hakimle verilen nihai kararlara, başka kanunlarda aksine hüküm bulunsa dahi, mahkemelerin bulunduğu yargı çevresindeki bölge idare mahkemesine itiraz edilebilir.”

MADDE 20- 2577 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 6 - Bu Kanunun 45 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasında yazılı

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

uyuşmazlıklarla ilgili olarak verilen nihai kararlardan; bu Kanunun yayımı tarihinden önce verilen kararlar ile Danıştayın bozma kararı üzerine kararı bozulan mahkemece verilen kararlar, Danıştayda temyiz edilebilir.”

MADDE 21- Bu Kanuna ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Danıştay Başkanlığına ait bölümüne, ekli (2) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Yargıtay Başkanlığına ait bölümüne eklenmiştir.

MADDE 22- 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan “iş sayısı ve bu inceleme üzerine verilen notları” ibaresi “işleri” şeklinde ve 33 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “not oranları” ibaresi “kanun yolu incelemesinden geçen işleri” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 23- 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanununun 164 üncü maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında yer alan “hakim” ibarelerinden sonra gelmek üzere “veya noter” ibareleri, 598 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “sulh mahkemesince” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya noterlikçe” ibaresi eklenmiş ve 181 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Boşanma davası devam ederken, ölen eşin mirasçılarında birisinin davaya devam etmesi ve diğer eşin kusurunun ispatlanması halinde de yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır.”

MADDE 24- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

MADDE 17- Bu Kanuna ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Danıştay Başkanlığına ait bölümüne, ekli (2) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Yargıtay Başkanlığına ait bölümüne eklenmiştir.

MADDE 18- 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan “iş sayısı ve bu inceleme üzerine verilen notları” ibaresi “işleri” şeklinde ve 33 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “not oranları” ibaresi “kanun yolu incelemesinden geçen işleri” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 19- 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanununun 164 üncü maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında yer alan “hâkim” ibarelerinden sonra gelmek üzere “veya noter” ibareleri, 598 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “sulh mahkemesince” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya noterlikçe” ibaresi eklenmiş ve 181 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Boşanma davası devam ederken, ölen eşin mirasçılarında birisinin davaya devam etmesi ve diğer eşin kusurunun ispatlanması hâlinde de yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır.”

MADDE 20- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

“Bu karar, durma kararının hukuki sonuçlarını doğurur.”

MADDE 25- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 161 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(7) Yetkisizlik kararı ile gelen bir soruşturma dosyasını ele alan Cumhuriyet savcısı, kendisinin de yetkisiz olduğu kanaatine varırsa yetkisizlik kararı verir ve yetkili savcılığın belirlenmesi için soruşturma dosyasını, yargı çevresinde görev yaptığı ağır ceza mahkemesine en yakın ağır ceza mahkemesine gönderir. Mahkemece bu konuda verilen karar kesindir.”

MADDE 26- 5271 sayılı Kanunun 173 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ağır ceza mahkemesi başkanına” ibaresi “ağır ceza mahkemesine”, üçüncü ve dördüncü fıkralarında yer alan “Başkan” ibareleri “Mahkeme” ve altıncı fıkrasında yer alan “ağır ceza mahkemesi başkanının” ibaresi “ağır ceza mahkemesinin” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 27- 5271 sayılı Kanunun 272 nci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Hapis cezasından çevrilen adli para cezaları hariç olmak üzere, sonuç olarak belirlenen üçbin Türk Lirası dahil adli para cezasına mahkûmiyet hükümlerine,”

MADDE 28- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 94 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “infaz kurumunun bulunduğu yerde olmak ve” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve aynı fıkrada yer alan “cenazesine katılmasına izin verilebilir” ibaresi “cenazesine katılması için yol dışında iki güne kadar izin verilebilir” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 29- 5275 sayılı Kanunun 116 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“Bu karar, durma kararının hukuki sonuçlarını doğurur.”

MADDE 21- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 161 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(7) Yetkisizlik kararı ile gelen bir soruşturma dosyasını ele alan Cumhuriyet savcısı, kendisinin de yetkisiz olduğu kanaatine varırsa yetkisizlik kararı verir ve yetkili savcılığın belirlenmesi için soruşturma dosyasını, yargı çevresinde görev yaptığı ağır ceza mahkemesine en yakın ağır ceza mahkemesine gönderir. Mahkemece bu konuda verilen karar kesindir.”

MADDE 22- 5271 sayılı Kanunun 173 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ağır ceza mahkemesi başkanına” ibaresi “ağır ceza mahkemesine”, üçüncü ve dördüncü fıkralarında yer alan “Başkan” ibareleri “Mahkeme” ve altıncı fıkrasında yer alan “ağır ceza mahkemesi başkanının” ibaresi “ağır ceza mahkemesinin” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 23- 5271 sayılı Kanunun 272 nci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Hapis cezasından çevrilen adli para cezaları hariç olmak üzere, sonuç olarak belirlenen üçbin Türk Lirası dâhil adli para cezasına mahkûmiyet hükümlerine,”

MADDE 24- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 94 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “infaz kurumunun bulunduğu yerde olmak ve” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve aynı fıkrada yer alan “cenazesine katılmasına izin verilebilir” ibaresi “cenazesine katılması için yol dışında iki güne kadar izin verilebilir” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 25- 5275 sayılı Kanunun 116 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

“(2) Ana, baba, eş, kardeş veya çocuğunun ölümü halinde, tutukluya, soruşturma evresinde soruşturmayı yapan Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde kovuşturmayı yürüten hakim veya mahkeme tarafından, soruşturmanın veya kovuşturmanın selameti ve güvenlik bakımından sakınca oluşturmaması koşuluyla, dış güvenlik görevlisinin refakatinde yol dışında iki güne kadar cenazeye katılması için izin verilebilir.”

MADDE 30- 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 2- Bölge adliye mahkemeleri faaliyete geçinceye kadar hapis cezasından çevrilen adli para cezaları hariç olmak üzere, sonuç olarak belirlenen üçbin Türk Lirası dahil adli para cezasına mahkûmiyet hükümlerine karşı temyiz yoluna başvurulamaz.

GEÇİCİ MADDE 3- 1/1/2016 tarihine kadar, asliye ceza mahkemelerinde yapılan duruşmalarda Cumhuriyet savcısı bulunmaz ve katılma hususunda Cumhuriyet savcısının görüşü alınmaz. Ancak verilen hükümler ile tutuklamaya veya salıverilmeye ilişkin kararlara karşı Cumhuriyet savcısının kanun yoluna başvurabilmesi amacıyla dosya Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir.

GEÇİCİ MADDE 4- 1/1/2016 tarihine kadar yapılacak kanun yolu incelemelerinde, bölge adliye mahkemelerinde ve Yargıtayda tebliğname düzenlenmesine ilişkin hükümler uygulanmaz.”

MADDE 31- 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 20 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Ancak” ibaresinden sonra gelmek üzere “, 89 uncu maddesi hariç olmak üzere” ibaresi eklenmiş, 28 inci maddesinin onuncu fıkrasında yer alan “İkibin” ibaresi “Üçbin” şeklinde, 29 uncu maddesinin

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

“(2) Ana, baba, eş, kardeş veya çocuğunun ölümü hâlinde, tutukluya, soruşturma evresinde soruşturmayı yapan Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde kovuşturmayı yürüten hâkim veya mahkeme tarafından, soruşturmanın veya kovuşturmanın selameti ve güvenlik bakımından sakınca oluşturmaması koşuluyla, dış güvenlik görevlisinin refakatinde yol dışında iki güne kadar cenazeye katılması için izin verilebilir.”

MADDE 26- 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bölge adliye mahkemeleri faaliyete geçinceye kadar hapis cezasından çevrilen adli para cezaları hariç olmak üzere, sonuç olarak belirlenen üçbin Türk Lirası dâhil adli para cezasına mahkûmiyet hükümlerine karşı temyiz yoluna başvurulamaz.

GEÇİCİ MADDE 3- (1) 1/1/2014 tarihine kadar, asliye ceza mahkemelerinde yapılan duruşmalarda Cumhuriyet savcısı bulunmaz ve katılma hususunda Cumhuriyet savcısının görüşü alınmaz. Ancak verilen hükümler ile tutuklamaya veya salıverilmeye ilişkin kararlara karşı Cumhuriyet savcısının kanun yoluna başvurabilmesi amacıyla dosya Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir.

GEÇİCİ MADDE 4- (1) 1/1/2014 tarihine kadar yapılacak kanun yolu incelemelerinde, bölge adliye mahkemelerinde ve Yargıtayda tebliğname düzenlenmesine ilişkin hükümler uygulanmaz.”

MADDE 27- 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 20 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Ancak” ibaresinden sonra gelmek üzere “, 89 uncu maddesi hariç olmak üzere” ibaresi eklenmiş, 28 inci maddesinin onuncu fıkrasında yer alan “İkibin” ibaresi “Üçbin” şeklinde, 29 uncu maddesinin

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

birinci fıkrasında yer alan “yargı çevresinde yer aldığı ağır ceza mahkemesine” ibaresi “Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre” şeklinde, aynı maddenin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde ve 31 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kanun yoluna başvurulması” ibaresi “başvuru yolu” şeklinde değiştirilmiştir.

“(5) İdarî yaptırım kararının ağır ceza mahkemesi tarafından verilmesi halinde bu karara karşı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz edilebilir.”

MADDE 32- 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 369 uncu maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında yer alan “yirmibin” ibareleri “ellibin” olarak değiştirilmiştir.

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

birinci fıkrasında yer alan “yargı çevresinde yer aldığı ağır ceza mahkemesine” ibaresi “Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre” şeklinde, aynı maddenin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde ve 31 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kanun yoluna başvurulması” ibaresi “başvuru yolu” şeklinde değiştirilmiştir.

“(5) İdarî yaptırım kararının ağır ceza mahkemesi tarafından verilmesi halinde bu karara karşı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz edilebilir.”

MADDE 28- 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 369 uncu maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında yer alan “yirmibin” ibareleri “ellibin” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 29- 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 370 inci maddesinin ikinci fıkrası, 18/6/1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 436 ncı maddesinin ikinci fıkrası ve 1086 sayılı Kanunun 26/9/2004 tarihli ve 5236 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunun 16 ncı maddesi ile değiştirilmeden önceki 438 inci maddesinin yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Temyiz olunan kararın, esas yönünden kanuna uygun olup da kanunun olaya uygulanmasında hata edilmiş olmasından dolayı bozulması gerektiği ve kanuna uymayan husus hakkında yeniden yargılama yapılmasına ihtiyaç duyulmadığı takdirde Yargıtay, kararı değiştirerek ve düzelterek onayabilir. Hâkimin takdir yetkisi kapsamında karara bağladığı edalar hakkında bu fıkra hükmü uygulanmaz.”

MADDE 30- 6100 sayılı Kanuna geçici 2 nci maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- (1) Bölge adliye mahkemelerinin, 26/9/2004 tarihli ve 5235

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun geçici 2 nci maddesi uyarınca Resmî Gazetede ilan edilecek göreve başlama tarihine kadar, 1086 sayılı Kanunun temyize ilişkin yürürlükteki hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

(2) Bölge adliye mahkemelerinin göreve başlama tarihinden önce aleyhine temyiz yoluna başvurulmuş olan kararlar hakkında, kesinleşinceye kadar 1086 sayılı Kanunun 26/9/2004 tarihli ve 5236 sayılı Kanunla yapılan değişiklikten önceki 427 ilâ 454 üncü madde hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

(3) Bu Kanunda bölge adliye mahkemelerine görev verilen hallerde bu mahkemelerin göreve başlama tarihine kadar 1086 sayılı Kanunun bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.”

MADDE 33- Bu Kanunun yayımı tarihinde;

a) 15/7/1950 tarihli ve 5682 sayılı Pasaport Kanununun 23 üncü maddesinin üçüncü fıkrası,
b) 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 28 inci maddesi,

c) 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanununun 138 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “ve Cumhuriyet savcısının hazır bulunmasıyla” ibaresi,

d) 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin ikinci cümlesinde yer alan “Cumhuriyet Savcısı ve” ibaresi, yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1- Bu Kanunun 13 üncü maddesinin uygulamasında temyiz, istinaf ve itiraz yolu başvurusunun yapıldığı tarihteki harç miktarları esas alınır.

MADDE 34- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 31- Bu Kanunun yayımı tarihinde;

a) 15/7/1950 tarihli ve 5682 sayılı Pasaport Kanununun 23 üncü maddesinin üçüncü fıkrası,
b) 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 28 inci maddesi,

c) 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanununun 138 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “ve Cumhuriyet savcısının hazır bulunmasıyla” ibaresi,

d) 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin ikinci cümlesinde yer alan “Cumhuriyet Savcısı ve” ibaresi, yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1- Bu Kanunun 13 üncü maddesinin uygulamasında temyiz, istinaf ve itiraz yolu başvurusunun yapıldığı tarihteki harç miktarları esas alınır.

MADDE 32- Bu Kanunun 14 üncü ve 19 uncu maddeleri 1/10/2011 tarihinde diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 35- Bu Kanun hükümlerini
Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 33- Bu Kanun hükümlerini
Bakanlar Kurulu yürütür.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

C. Çiçek

Devlet Bakanı

M. Aydın

Devlet Bakanı V.

C. Çiçek

Devlet Bakanı

S. A. Kavaf

Millî Savunma Bakanı V.

M. Demir

Maliye Bakanı V.

E. Bağış

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

Ö. Dinçer

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Günay

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

B. Arınç

Devlet Bakanı

H. Yazıcı

Devlet Bakanı

F. Çelik

Devlet Bakanı

C. Yılmaz

İçişleri Bakanı

O. Güneş

Millî Eğitim Bakanı

N. Çubukçu

Ulaştırma Bakanı

M. H. Soluk

Sanayi ve Ticaret Bakanı

N. Ergün

Çevre ve Orman Bakanı

V. Eroğlu

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Babacan

Devlet Bakanı

F. N. Özak

Devlet Bakanı

E. Bağış

Adalet Bakanı

A. Kahraman

Dışişleri Bakanı

A. Davutoğlu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

M. Demir

Tarım ve Köyişleri Bakanı

M. M. Eker

En. ve Tab. Kay. Bakanı

T. Yıldız

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METNE EKLİ LİSTELER

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU : DANIŞTAY BAŞKANLIĞI
TEŞKİLÂTI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

<u>SINIFI</u>	<u>UNVANI</u>	<u>DERECESİ</u>	<u>SERBEST KADRO ADEDİ</u>	<u>TUTULAN KADRO ADEDİ</u>	<u>TOPLAM</u>
GİH	Yazı İşleri Müdürü	1	1		1
GİH	Yazı İşleri Müdürü	2	1		1
GİH	Şef	4	3		3
GİH	Programcı	2	1		1
GİH	Programcı	6	2		2
GİH	Programcı	7	3		3
GİH	Programcı	8	3		3
GİH	Çözümleyici	4	1		1
GİH	Çözümleyici	5	2		2
GİH	Çözümleyici	6	2		2
GİH	Çözümleyici	7	2		2
GİH	Çözümleyici	8	2		2
GİH	Bilgisayar İşletmeni	6	3		3
GİH	Bilgisayar İşletmeni	7	2		2
GİH	Bilgisayar İşletmeni	8	1		1
GİH	Bilgisayar İşletmeni	9	1		1
GİH	Bilgisayar İşletmeni	10	2		2
GİH	Şoför	13	3		3
TH	Mühendis	8	10		10
TH	Teknisyen	6	5		5
TH	Teknisyen	7	5		5
YH	Mübaşir	10	17		17
YH	Garson	12	16		16
YH	Aşçı	12	3		3
TOPLAM			91		91

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU : YARGITAY BAŞKANLIĞI
TEŞKİLÂTI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

<u>SINIFI</u>	<u>UNVANI</u>	<u>DERECESİ</u>	<u>SERBEST</u> <u>KADRO ADEDİ</u>	<u>TUTULAN</u> <u>KADRO ADEDİ</u>	<u>TOPLAM</u>
GİH	Yazı İşleri Müdürü	1	4		4
GİH	Şef	3	12		12
GİH	Veri Hz. Kont. İşlet.	5	60		60
YH	Hizmetli	13	60		60
TOPLAM			136		136

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METNE EKLİ LİSTELER

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU : DANIŞTAY BAŞKANLIĞI
TEŞKİLÂTI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

<u>SINIFI</u>	<u>UNVANI</u>	<u>DERECESİ</u>	<u>SERBEST KADRO ADEDİ</u>	<u>TUTULAN KADRO ADEDİ</u>	<u>TOPLAM</u>
GH	Yazı İşleri Müdürü	1	1		1
GH	Yazı İşleri Müdürü	2	1		1
GH	Şef	4	3		3
GH	Programcı	2	1		1
GH	Programcı	6	2		2
GH	Programcı	7	3		3
GH	Programcı	8	3		3
GH	Çözümleyici	4	1		1
GH	Çözümleyici	5	2		2
GH	Çözümleyici	6	2		2
GH	Çözümleyici	7	2		2
GH	Çözümleyici	8	2		2
GH	Bilgisayar İşletmeni	6	3		3
GH	Bilgisayar İşletmeni	7	2		2
GH	Bilgisayar İşletmeni	8	1		1
GH	Bilgisayar İşletmeni	9	1		1
GH	Bilgisayar İşletmeni	10	2		2
GH	Şoför	13	3		3
TH	Mühendis	8	10		10
TH	Teknisyen	6	5		5
TH	Teknisyen	7	5		5
YH	Mübaşir	10	17		17
YH	Garson	12	16		16
YH	Aşçı	12	3		3
TOPLAM			91		91

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU : YARGITAY BAŞKANLIĞI
TEŞKİLÂTI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

<u>SINIFI</u>	<u>UNVANI</u>	<u>DERECESİ</u>	<u>SERBEST KADRO ADEDİ</u>	<u>TUTULAN KADRO ADEDİ</u>	<u>TOPLAM</u>
GH	Yazı İşleri Müdürü	1	4		4
GH	Şef	3	12		12
GH	Veri Hz. Kont. İşlet.	5	60		60
YH	Hizmetli	13	60		60
TOPLAM			136		136